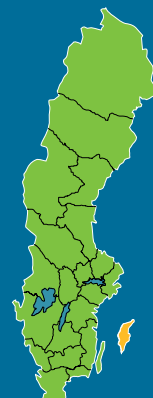

Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2017 GOTLANDS LÄN

Prognos för arbetsmarknaden 2018

Text: Jim Enström, 010-487 26 40
Arbetsförmedlingen, Analysavdelningen

Eftertryck tillåtet med angivande av källa
Arbetsförmedlingen 2017-12-13

Innehåll

Sammanfattning	4
Utmaningar på länets arbetsmarknad	5
Konjunkturläget i Gotlands län	6
Prognos över sysselsättning och arbetslöshet	10
Näringsgrenar	13
Byggverksamhet	13
Industri	14
Privata tjänster	15
Jord- och skogsbruk.....	19
Offentliga tjänster.....	20
Utbildning.....	20
Vård och omsorg.....	21
Matchningsläget på arbetsmarknaden	22
Befolkning och arbetskraft	24
Inskrivna arbetslösa vid Arbetsförmedlingen	27
Arbetslöshetens utveckling	27
Arbetslöshetens sammansättning	28
Utmaningar på länets arbetsmarknad	36
Bilagor	39
Bilaga 1. Metod och urval	39
Bilaga 2. Definitioner.....	41

Sammanfattning

Ökad tillväxt i världsekonomin och högkonjunktur i Sverige

Under de senaste kvartalen har bilden för den globala ekonomin fortsatt att förbättras. Att den ekonomiska aktiviteten åter är stigande även i flera tillväxtekonomier är en viktig pusselbit i denna utveckling. Utvecklingen är tydligt synkroniserad och för första gången på tio år väntas i år samtliga OECD-länder visa positiv tillväxt. Under 2017 har även flertalet framåtblickande internationella förtroendeindikatorer, baserad på enkäter, fortsatt att visa styrka vilket borgar för en bred positiv utveckling av den ekonomiska aktiviteten i världen också under 2018 och 2019.

Under året har högkonjunkturen i den svenska ekonomin fortsatt att förstärkas. Aktiviteten i ekonomin fortsätter att vara hög och tillväxten har nu varit god under lång tid. Arbetsförmedlingens intervjuundersökning visar på en fortsatt tydlig optimism hos de privata arbetsgivarna. Såväl arbetsgivare inom de branscher som är mer beroende av den inhemska efterfrågan som inom de delar som påverkas mer av efterfrågan från utlandet förväntar sig en fortsatt god efterfrågan på varor och tjänster. Arbetsgivarna har även fortsatt mycket högt ställda anställningsplaner. Till detta kan läggas att stämningssläget bland hushållen förstärkts ytterligare. Förutsättningarna för en fortsatt god utveckling av såväl tillväxten i ekonomin som av sysselsättningen är således goda. Detta innebär även att högkonjunkturen i den svenska ekonomin fortsätter att mogna under prognosperioden.

Efterfrågan på varor och tjänster

I Arbetsförmedlingens arbetsgivarundersökning framgår tydligt att efterfrågan på de gotländska företagens varor och tjänster är fortsatt god. För det kommande året bedömer företagen att efterfrågan kommer att bli starkare än normalt. Bedömningarna om ett starkt 2018 stöds också av en stark jobbtillväxt i byggverksamheten och i privata tjänstesektorn. Däremot blir antalet anställda i det närmaste oförändrat inom de offentliga verksamheterna. I backspegeln ser vi en mycket stark sommarsäsong. Efterfrågan går alltid upp under sommaren och följaktligen är det de branscher som har starkast koppling till besöksnäringen som haft starkast efterfrågan under det senaste halvåret. Ingen bransch har haft en försämrad efterfrågan.

Fler lediga jobb på ön

Tack vare en starkt global ekonomi och en fortsatt hög ekonomisk aktivitet i länet växer den gotländska arbetsmarknaden. Arbetsförmedlingen bedömer att antalet sysselsatta gotlänningar kommer att öka under 2018. Bristen på arbetskraft är generellt låg men har ett av de högsta bristvärdena på flera år. Flera gotländska arbetsgivare, både privata och offentliga, har dock problem att hitta den kompetens deras verksamhet behöver, till exempel är ingenjörer, läkare, forskollärare och undersköterskor svårrekryterade. Brist

på arbetskraft kan vara problematisk för både företagen och för Gotland genom att tillväxt och sysselsättning hämmas. Inom offentliga verksamheter kan en sådan arbetskraftsbrist försämra tillgången på välfärdstjänster. I slutändan kan det även innebära sämre lönsamhet och lägre sysselsättning hos de gotländska företagen och verksamheterna. Arbetsförmedlingen bedömer att sysselsättningen på ön ökar med 175 personer mellan fjärde kvartalet 2017 och samma kvartal 2018. Detta motsvarar en sysselsättningsökning på cirka 0,7 procent och antalet sysselsatta blir då cirka 25 700.

Befolkningen på Gotland bedöms öka över tid enligt den senaste befolkningsprognosen från SCB. Det aktuella konjunkturläget i kombination med ett visst ökat inflöde i arbetskraften är positivt för den gotländska arbetsmarknaden. Under 2017 och 2018 bedömer Arbetsförmedlingen att arbetskraften ökar med cirka 200 personer. Att det inte blir fler beror på att många asylinvandrare flyttar till större städer när de fått uppehållstillstånd.

Arbetslösheten har stora säsongvariationer på Gotland. Sett över några år så nådde arbetslösheten sin hittills lägsta nivå under sommaren 2008. Därefter ökade arbetslösheten till dess att den kulminerade under 2012. Därefter har arbetslösheten stadigt minskat, månad för månad, fram till tredje kvartalet 2017. Arbetslösheten väntas fortsätta sjunka under 2018 men i en något lägre takt. Bedömningen är att antalet öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd har minskat med drygt 50 personer till 1 725 personer eller 6,1 procent vid slutet av 2018.

Utmaningar på länets arbetsmarknad

Efterfrågan på arbetskraft väntas bli relativt stark på Gotland och arbetsgivarna planerar fortsatta utökningar av antalet anställda. Företagen kommer dock att få svårt att hitta mycket av den arbetskraft de söker och sysselsättningstillväxten riskerar att dämpas. Skillnaden mellan vad arbetsgivarna söker och de arbetslösas kompetens växer ytterligare och försvårar matchningen med ökad risk för långa tider i arbetslöshet. Arbetsförmedlingens stora utmaningar för nästa år kommer att vara matchningen till arbete, etablering på arbetsmarknaden för de nyanlända och att motverka långa tider i arbetslöshet. De intervjuade arbetsgivarna, framförallt inom offentlig verksamhet, är optimistiska och bedömer att efterfrågan på arbetskraft kvarstår på en relativt hög nivå. Bristen på ledig arbetskraft med rätt kompetens inom många yrken kommer att försvåra matchningen ytterligare och försämra sysselsättningstillväxten. Att de som står närmast arbetsmarknaden fortsätter att minska får till följd att andelen som står längre ifrån arbetsmarknaden ökar. Behovet av insatser inom arbetsmarknadspolitiken blir fortsatt höga. Arbetslösa som står långt ifrån arbetsmarknaden behöver mycket stöd för att kunna söka och få de lediga jobben. Aldrig tidigare har så många arbetslösa stått så långt ifrån arbetsmarknaden. Utmaningarna är dock mycket större än att Arbetsförmedlingen skulle kunna klara det själva. Ett samarbete med till bland andra kommun och försäkringskassa är en förutsättning för att framgångsrikt kunna hantera befolkningsökning och etablering på arbetsmarknaden.

Konjunkturläget i Gotlands län

Under de senaste kvartalen har den globala ekonomin förbättras. Aktiviteten är till exempel stigande i flera tillväxtekonomier. Utvecklingen går för första gången på tio år åt samma håll i alla OECD-länder. Under 2017 tyder mycket på en bred positiv utveckling av den ekonomiska aktiviteten i världen för 2018. Under 2017 har högkonjunkturen i den svenska ekonomin fortsatt att förstärkas och Arbetsförmedlingens intervjuundersökning visar på en fortsatt tydlig optimism hos de privata arbetsgivarna.

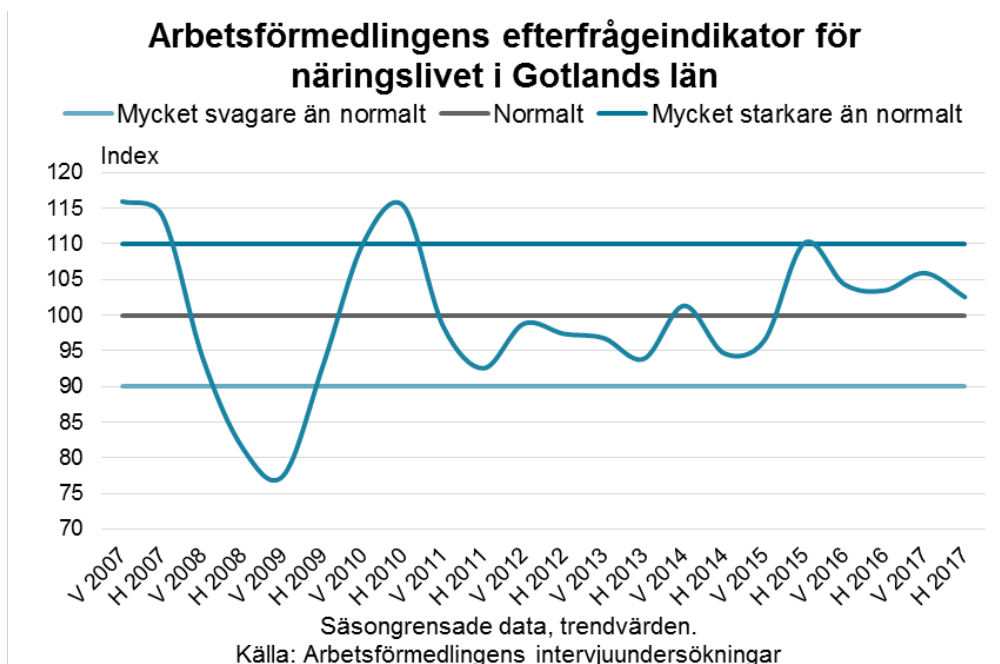
Arbetsförmedlingen bedömer att det gotländska näringslivet är fortsatt positivt under 2018 och att antalet sysselsatta i åldrarna 16-64 ökar. Sysselsättningen kommer att öka mest inom finansiell verksamhet och företagstjänster, information och kommunikation samt byggverksamhet. Företagen inom det privata näringslivet bedömer att efterfrågan på deras varor och tjänster är stark men något svagare än hösten 2016. Nivån är dock över det historiska genomsnittet samtidigt som mer än hälften av de offentliga verksamheterna bedömer att efterfrågan på deras tjänster kommer att öka under 2018 – ingen verksamhet tror sig heller få en minskad efterfrågan.

Att det går relativt bra för Gotland syns när det gäller jobbtillväxten – både privat och offentlig sektor har växt sedan förra året. Även inför 2018 ser vi en god jobbtillväxt inom privat sektor medan offentlig sektor flaggar för färre nyrekryteringar. Flest nya jobb inom det privata näringslivet bedöms komma inom information och kommunikation samt finansiell verksamhet och företagstjänster. När det gäller den offentliga verksamheten finns dock alltid en osäkerhet kring vilka effekter regional budget och statliga stöd kan få på sysselsättningen. Den offentliga verksamheten är stor och har försiktiga rekryteringsbehov för nästkommande år. Dock ska man inte glömma att de offentliga verksamheterna är stora med många anställda och ett stort antal ersättningsrekryteringar sker varje år.

Fler jobb

Bedömningen av sysselsättningsutvecklingen har skiftat de senaste åren som en följd av en osäker omvärldskonjunktur. I vårens prognos förutsåg vi en något starkare sysselsättningsutveckling för 2017 jämfört med vad vi nu i höstens prognos bedömer att utfallet blir. Till stor del beror detta på att arbetsgivarna inte hittar den kompetens de söker bland de arbetssökande. Bedömningarna för 2018 är positiva och till och med något högre än vad vi bedömde i våras. Det gotländska näringslivet har tydliga rekryteringsbehov – den stora utmaningen är att hitta personer som matchar deras kompetensbehov. Vår undersökning visar att de intervjuade företagen har haft en starkare efterfrågan på sina varor och tjänster under senaste högsäsongen än förra. Det skiljer sig dock åt en del mellan de olika branscherna och är också en del av öns säsongsmönster där vissa branscher och företag har en avsevärt lägre efterfrågan under lågsäsong än högsäsong. Arbetsgivarna inom det privata näringslivet har generellt en positiv tro även

inför 2018 även om efterfrågan dämpas något. För vinterhalvåret är bedömningarna alltid något mer dämpade då efterfrågan allt som oftast ställs i relation till den turistintensiva högsäsongen.

För andra halvan av 2018 visar undersökningen att såväl efterfrågan som framtidstron är stark om än något svagare än vid förra höstens mätning. En av förklaringarna arbetsgivarna uppgett är att förra sommarens resultat är svåra att toppa och att det är mycket svårt att hitta personal med rätt kompetens vilket gör att man tackar nej till order. Arbetsförmedlingens slutsats utifrån svaren, som företagen i det privata näringslivet har gett, är att efterfrågan varit stark under sommaren och att det finns mycket goda förhoppningar om en positiv utveckling för 2018.

Lediga platser

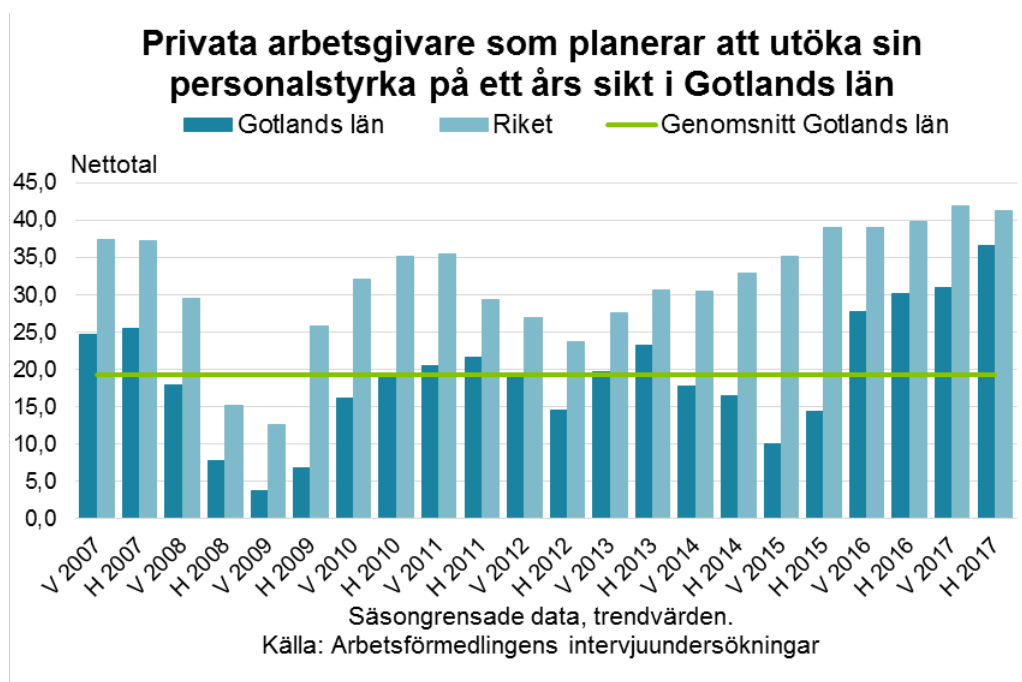
Antalet lediga platser som anmäls till Arbetsförmedlingen är en av flera indikatorer på hur den gotländska sysselsättningen kan komma att utvecklas. På Gotland är sommarjobbets inslag stort varför vi separerar dem från vanliga jobb i våra analyser. Antalet lediga platser av mer varaktig karaktär som anmäls till Arbetsförmedlingen på Gotland under 2016 var drygt 3 200. Antalet lediga sommarjobb som anmäldes till arbetsförmedlingen på Gotland 2016 var drygt 2 400.

Hittills i år har Arbetsförmedlingen på Gotland totalt tagit emot över 5 700 platser, till och med oktober. Cirka 2 600 av dessa var sommarjobb. När det gäller jobb av mer varaktig karaktär så anmäls det flest lediga platser inom vård och omsorg, finansiell verksamhet och företagstjänster samt hotell och restaurang. När det gäller sommarjobben så är det framför allt vård och omsorg samt hotell och restaurang som har stora rekryteringsbehov. Arbetsförmedlingens bedömning för 2018 är att jobbmöjligheterna blir goda. Privat sektor går bra och sysselsättningen ökar medan offentlig sektor är omfattande och har stora behov av ersättningsrekryteringar.

Kapacitetsutnyttjande och rekryteringar

En viktig indikator när det gäller företagens kommande efterfrågan på arbetskraft är nivån på den produktionsökning som bedöms kunna ske innan rekrytering av ytterligare personal blir nödvändig. I höstens undersökning uppgav 70 procent (samma nivå som våren 2017) av företagen att de inte kunde öka produktionen på varor och/eller tjänster med mer än 10 procent innan rekryteringar behövs. Att efterfrågeläget är starkt samtidigt som kapacitetsutnyttjandet är högt innebär allt som oftast ett större rekryteringsbehov. I vissa fall ökar produktionen med hjälp av nyare och effektivare maskiner men på det stora hela taget är Arbetsförmedlingens bedömning att sysselsättningen ökar i privat sektor under 2018. Svårigheter att hitta rätt kompetens kan dock innebära att ett högt kapacitetsutnyttjande inte fullt ut kommer att synas i sysselsättningsökningar i motsvarande grad. Lägst resursutnyttjande av produktionskapacitet finns inom hotell och restaurang samt inom information och kommunikation. Även finansiell verksamhet och företagstjänster har ett relativt lågt resursutnyttjande. Högst kapacitetsutnyttjande finner vi inom byggverksamhet samt inom tillverkning. Vår samlade bedömning för 2018 är att aktuellt kapacitetsutnyttjande kommer att påverka sysselsättningen i en positiv riktning inom framför allt inom bygg och tillverkning men också inom vård och omsorg.

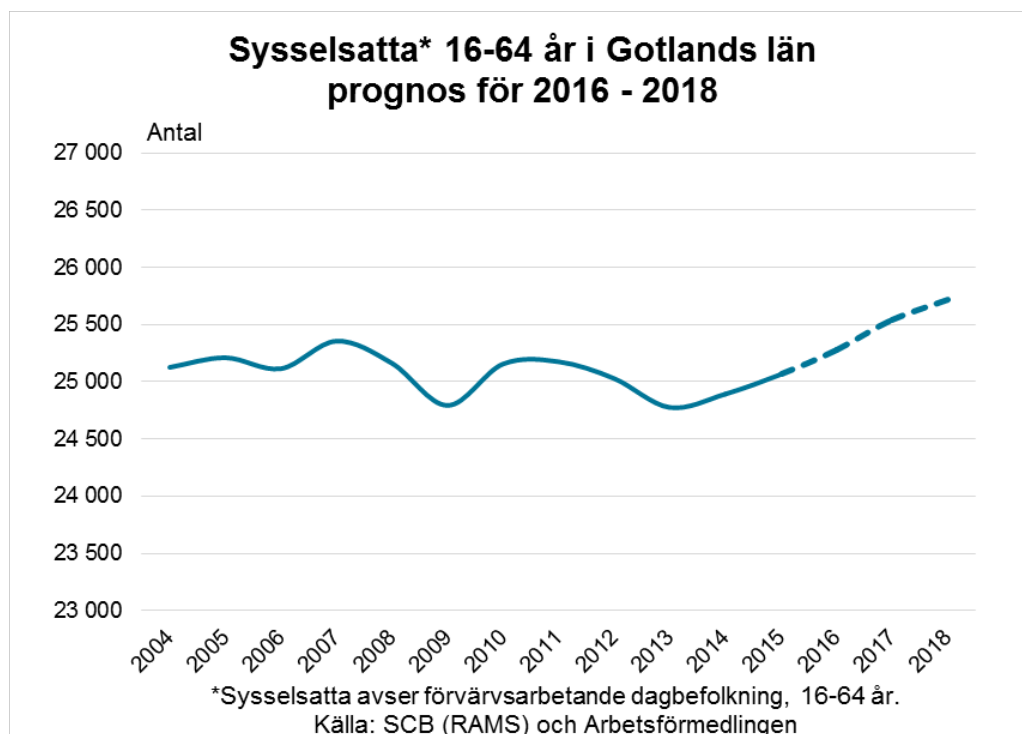

Prognos över sysselsättning och arbetslöshet

Antalet sysselsatta fortsätter att öka

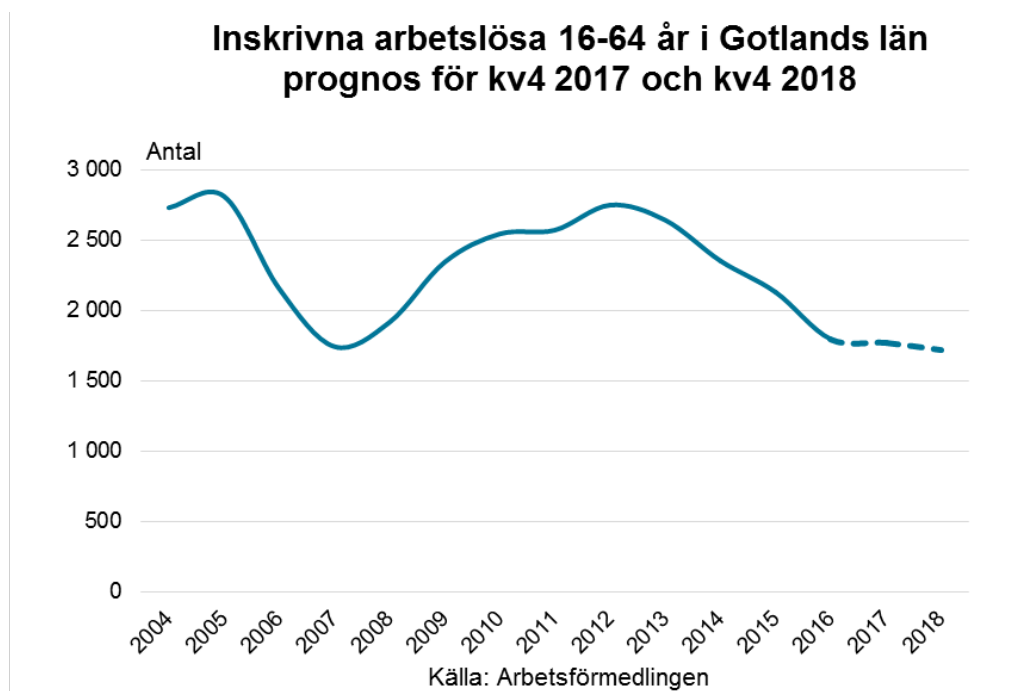
Mellan sista kvartalet 2016 och sista kvartalet 2017 väntas sysselsättningen öka med ytterligare 250 personer och till fjärde kvartalet 2018 bedöms ytterligare 175 gotlänningar vara i arbete, en ökning med 1,0 respektive 0,7 procent. I vissa delar av näringslivet bedöms sysselsättningen däremot bli i det närmaste oförändrad, eller öka endast något, under året. På den privata sidan flaggar flera branscher för att de planerar för fler anställda inom ett år. Information och kommunikation tillsammans med finansiell verksamhet och företagstjänster är de som flaggar för starkast ökning. På den offentliga sidan har sysselsättningen ökat marginellt det senaste året och bedöms bli i det närmaste oförändrad det närmaste året. Av de offentliga verksamheterna är det endast de statliga verksamheterna som har nämnvärda expensionsplaner. Många delar av den kommunala verksamheten ser dock ut att behöva anställa men det handlar primärt om ersättningsrekryteringar för inhyrd personal samt pensions- och andra avgångar. Med andra ord ingen sysselsättningstillväxt att tala om. Behoven av offentliga tjänster är dock stora och skulle det bara finnas ekonomi skulle sannolikt antalet anställda öka något. Tillfälliga statliga stöd är en komponent som kan förändra regioner och kommuners rekryteringsstrategier. Det är dock värt att nämna att Gotland med det antalet sysselsatta som länet har idag kan räkna med cirka 500 ersättningsrekryteringar under 2018

– utöver de 175 nya jobben. Detta antagande bygger på att företag och verksamhet i genomsnitt återanställer för 91 procent av de som går i pension.

Arbetslösheten minskar

Antalet inskrivna arbetslösa på Gotland har sjunkit under en rad år efter en högsta notering på 2 766 personer första kvartalet 2012. Antalet fortsatte sjunka under hela 2016 och under 2017. Till fjärde kvartalet 2018 bedöms arbetslösheten sjunka ytterligare något, som en följd av ett ökat utflöde till arbete, till 6,1 procent och 1 725 arbetslösa. Man bör dock vara uppmärksam på att det sker en förändring av sökandesammansättningen. Trots en relativt låg genomsnittlig arbetslöshet för vissa grupper och individer finns det andra som har stora svårigheter att etablera/återetablera sig på arbetsmarknaden. Vi ser ökande sådana tendenser på Gotland idag och risken är stor att andelen personer som har svårt att få ett arbete ökar samtidigt som den kraftiga nedgången av arbetslösheten bromsar och att arbetslösheten kanske till och med ökar något.

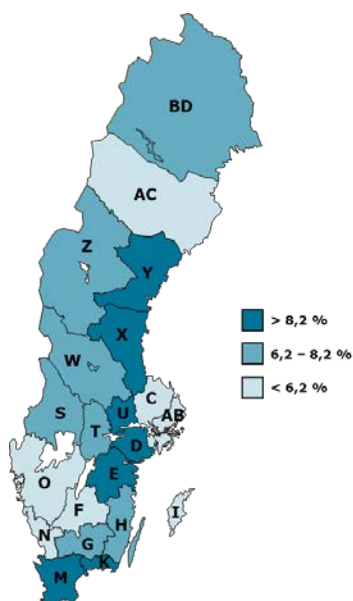
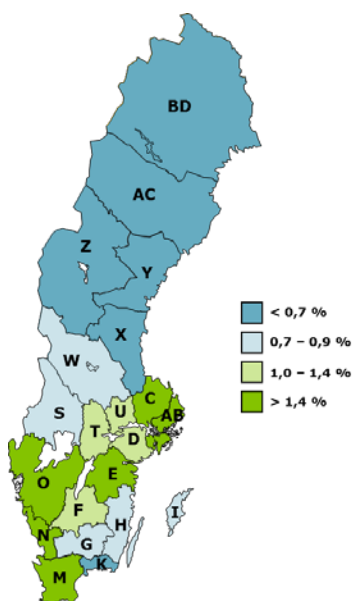

Stora regionala skillnader

Kartbilderna nedan visar Arbetsförmedlingens bedömning av sysselsättningsförändringar i den relativa arbetslösheten under prognosperioden för respektive län. Västra Götaland bedöms få den största sysselsättningsökningen under året med 2,1 procent. För Gotlands del ökar sysselsättningen också med 0,7 procent. Positivt men inte lika mycket som i de starkaste länen. Gotland har stora säsongvariationer och arbetslösheten sjunker alltid på sommarhalvåret. Länet har dock under en lång tid tillhört de län med relativt låg arbetslöshet. I oktober var det Uppsala, Västerbotten, Stockholm, Jönköping och Halland som hade en lägre arbetslöshet. Den fortsatt starka arbetsmarknaden kommer innebära att arbetslösheten sjunker ytterligare något och sysselsättningen stiger till slutet av 2018. I flera andra län ökar arbetslösheten.

Förväntad procentuell sysselsättningsförändring (16-64 år) mellan kvartal 4 2017 och kvartal 4 2018

Inskrivna arbetslösa 16-64 år som andel av registerbaserad arbetskraft, prognos kvartal 4 2018

AB	Stockholm	I	Gotland	U	Västmanland
C	Uppsala	K	Blekinge	W	Dalarna
D	Södermanland	M	Skåne	X	Gävleborg
E	Östergötland	N	Halland	Y	Västernorrland
F	Jönköping	O	Västra Götaland	Z	Jämtland
G	Kronoberg	S	Värmland	AC	Västerbotten
H	Kalmar	T	Örebro	BD	Norrboten

Näringsgrenar

På Gotland är cirka 25 500 personer i dagbefolkningen förvärvsarbetande. Näringsstrukturen i länet karaktäriseras av en stor andel offentlig sektor och en hög andel sysselsatta inom jordbruket och byggverksamheter samt av en växande andel sysselsatta inom privata tjänster som handel och finans och företagstjänster.

Byggverksamhet

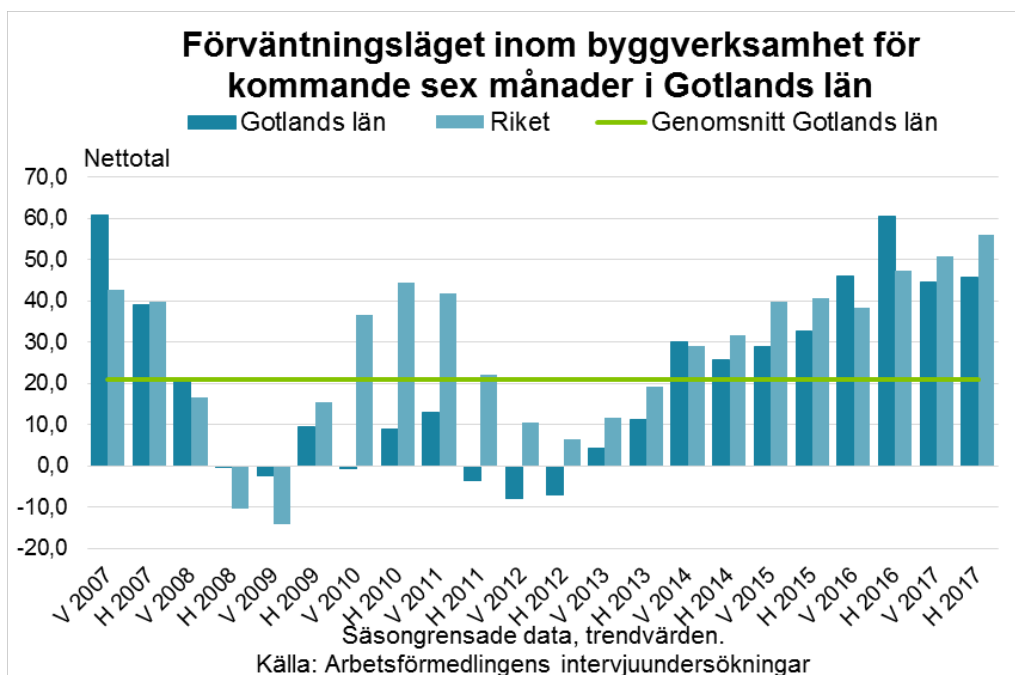
Näringsgrenen är indelad i byggande av hus och andra byggnader samt anläggningsarbeten med mera. Här återfinns bland annat yrken som byggnadsträarbetare, elektriker, VVS-montörer, målare, murare samt ingenjörer och arbetsledare. Byggnadsverksamheten på Gotland sysselsatte cirka 2 300 personer 2015. Byggföretagen svarar därmed för cirka 9 procent av länets arbetstillfällen, att jämföra med rikets andel på 7,1 procent. I hela riket arbetade drygt 317 500 personer inom byggnadsverksamheten 2015.

Efterfrågan på byggarbetskraft har under många år varit hög och sysselsättningen har ökat. Under 2013 och 2014 sjönk dock sysselsättningen något men ökade återigen under 2015 och 2016. Bedömningen är att sysselsättningen inom byggsektorn fortsätter att öka under 2017 och 2018.

Vår intervjuundersökning visar att de intervjuade byggföretagen haft en stark sommarsäsong där över hälften av företagen haft en ökad efterfrågan. För kommande halvår bedömer nästan hälften av företagen att efterfrågan kommer att öka. Förväntningarna inför vintersäsongen 2018 är även de positiva även om andelen företag som tror att efterfrågan är lägre än på sommaren.

Det finns ännu en hel del uppdrag inom näringsgrenen men det är numera väldigt mycket kortare framförhållning än tidigare och ROT-jobben bidrar till att hålla sysselsättningen uppe, trots sänkningen av ROT-avdragen. En hög aktivitet i ekonomin och stora offentliga byggprojekt, som försvarsåteretableringen, genererar en ökad efterfrågan på byggkompetens. Många av de intervjuade byggföretagen har upplevt brist på arbetskraft under de senaste halvåret och tillgången på byggkompetens är mycket begränsad så en ökad efterfrågan kan mycket lätt orsaka stora bristtal, med ökade byggkostnader som en av följderna. Att inte bristtalen är högre trots högtryck i branschen tyder i någon mån på att de gotländska företagen än så länge klarar sig genom att låna in personal av varandra för att klara de uppdrag de har.

På fem års sikt anger nästan 70 procent av byggarbetsgivarna att de kommer ha lika många anställda och 30 procent bedömer att de kommer att ha fler anställda. 85 procent av dem anger också att de kommer att återanställa vid pensionsavgångar – ungefär samma kompetens som dagens anställda har. Sammantaget innebär det goda chanser till anställning inom byggbranschen kommande fem år.

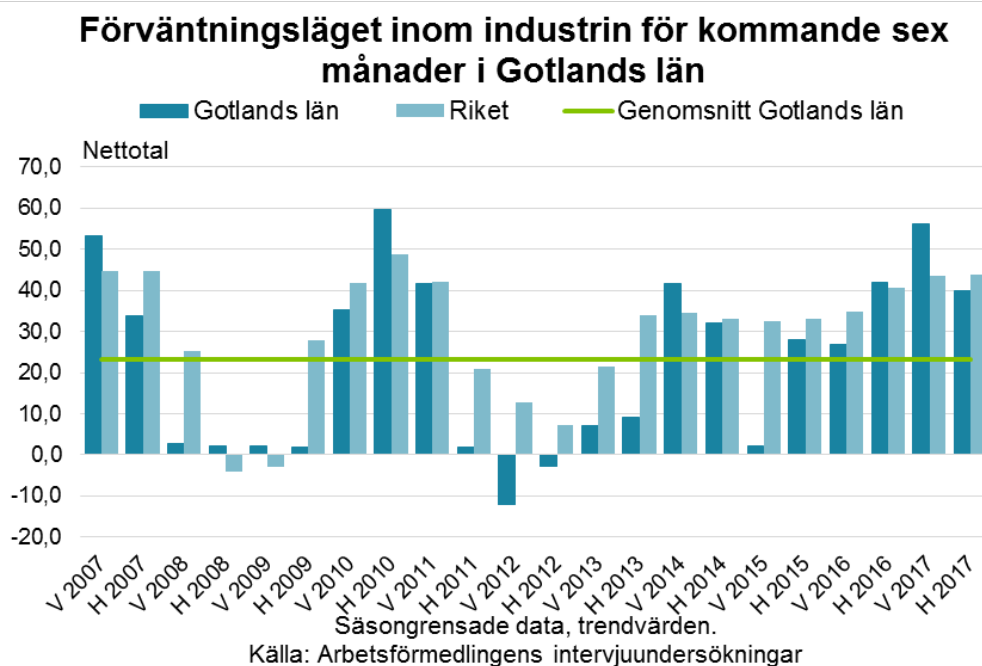
Industri

Bedömningen av sysselsättningsutvecklingen för den gotländska industrin har skiftat de senaste åren, främst beroende på osäkerhet kring den ekonomiska utvecklingen och villkoren för industriproduktion som till exempel med tillstånd för kalkstensutvinning. Antalet gotlänningar som arbetade inom industrin har under lång tid minskat och uppgick till knappt 1 800 personer under 2015, att jämföra med cirka 4 000 personer för 15 år sedan. Det betyder i nuläget att 7,1 procent av länets arbetstillfällen finns inom industrin. I riket är motsvarande andel cirka 13,2 procent. Industrin sysselsätter knappt 600 000 personer i hela landet. I branschen ingår bland annat verkstadsindustri, energiproduktion, mineralutvinning, pappers- och livsmedelsindustri.

Den gotländska industrins utveckling har varit relativt stark under det senaste halvåret och många av företagen har haft en ökad efterfrågan. Men det förekommer stora skillnader inom branschen. Till exempel har företagen inom energi, utvinning och miljö haft en helt oförändrad efterfrågan det senaste halvåret.

För kommande halvår anger de gotländska industriföretagen ett stämningsläge klart över det historiska genomsnittet, se diagram nedan. I höstens prognos anger länets industriföretag också att deras lediga kapacitet ligger på samma nivå som för ett år sedan. Då uppgav cirka 70 procent av de intervjuade företagen att de inte kan växa mer än 10 procent utan att nyrekrytera. Även i höstens undersökning svarade cirka 70 procent att de inte kan växa mer än 10 procent utan att rekrytera. Det stora kapacitetsutnyttjandet ser ut att innebära vissa sysselsättningsökningar under kommande halvår.

På fem års sikt anger 50 procent av industriarbetsgivarna att de kommer ha lika många anställda och 45 procent bedömer att de kommer att ha fler anställda. Nästan 70 procent av dem anger också att de kommer att återanställa vid pensionsavgångar – ungefär samma kompetens som dagens anställda har. Sammantaget innebär det många jobbchanser inom industrin kommande fem år.

Privata tjänster

Tjänstesektorn blir allt större på Gotland. Den privata tjänstesektorn i länet sysselsatte nästan 10 100 personer 2015. Mer än en tredjedel av alla arbetstillfällen i länet finns därmed inom den privata tjänstesektorn. De största delbranscherna är handel samt finansiell verksamhet och företagstjänster som tillsammans sysselsätter över 5 000 personer.

Den privata tjänstenäringen omfattar en mängd olika verksamheter som riktar sig till såväl företag som hushåll. Här finns handel, hotell och restaurang, finansiell verksamhet, uthyrningsverksamhet, transport och kommunikation, dataverksamhet, personliga och kulturella tjänster och andra företagartjänster. Sektorn omfattar många olika yrken varav en del kräver längre högskoleutbildningar medan andra inte har några speciella utbildningskrav. Den privata tjänstesektorns bredd gör att den rymmer det mesta från kvalificerade konsultuppdrag till lämpliga ingångs- och sommarjobb för ungdomar.

Branschen har haft en mycket stark sommarsäsong där många av företagen har upplevt en ökad efterfrågan. För kommande halvår dämpas efterfrågan något vilket är helt naturligt i en bransch som präglas i så stor grad av sommarturism.

Efterfrågan på branschens varor och tjänster är dock positiv men precis under det historiska genomsnittet. Tydligt lägre än riket som helhet. Starkast efterfrågan 2018 har byggverksamhet, information och kommunikation samt tillverkning. Svagast utveckling tror sig hotell och restaurang att få.

På fem års sikt anger nästan 63 procent av arbetsgivarna inom de privata tjänstenäringarna att de kommer ha lika många anställda och 30 procent bedömer att de kommer att ha fler anställda. Nästan 85 procent av dem anger också att de kommer att återanställa vid pensionsavgångar – ungefär samma kompetens som dagens anställda har idag. Sammantaget innebär det många chanser till anställning inom de privata tjänstenäringarna kommande fem år.

Transport

Transportsektorn (inklusive magasinering) sysselsatte knappt 1200 personer i länet 2015. Transportsektorn är en mycket konjunkturkänslig bransch som är beroende av en god aktivitet i ekonomin. Godstransporter är starkt beroende av en god utveckling i främst byggnadsverksamheten, industrin och handeln. Persontransporter gynnas i sin tur av en god utveckling i ekonomin som helhet då detta förbättrar förutsättningarna för ett ökat resande. Transportföretagen rapporterar överlag om en oförändrad efterfrågan för det senaste halvåret men flera av de större företagen tror på en viss ökning. Nu under vintern väntar transportföretagen, i mångt och mycket, en oförändrad efterfrågan. Skiljer vi ut de större företagen så finns det en viss övervikt för en ökad efterfrågan. Detta eftersom de har många fler ben att stå än de som direkt kopplade till turism. För lågsäsong är bedömningarna allt som oftast dämpade och merparten av företagen tror på en oförändrad efterfrågan. Branschen har också flaggat för en helt oförändrad sysselsättning under året men behoven kan komma att ändras om efterfrågan blir lika god i andra branscher som bedömts. Detta då en stark efterfrågan i andra branscher påverkar transportbehoven positivt.

På fem års sikt anger cirka 65 procent av transportföretagen att de kommer ha lika många anställda och nästan 15 procent bedömer att de kommer att ha fler anställda. 81 procent av dem anger också att de kommer att återanställa vid pensionsavgångar – ungefär samma kompetens som dagens anställda har. Sammantaget innebär det många chanser till anställning inom transportnäringen kommande fem år även om antalet nya jobb inte väntas växa mycket.

Handel

Handeln blir allt viktigare för den gotländska arbetsmarknaden med cirka 2 700 sysselsatta. Inte minst för den stora volym sommarjobb som ofta fungerar som ingångsjobb.

Aktiviteten över tid är god inom handeln men efterfrågan dämpas ändå under lågsäsong. 65 procent av handelsföretagen har haft en ökad efterfrågan det senaste halvåret. Till kommande halvår minskar efterfrågan i handeln alltid eftersom sommaren är så exceptionell med en enormt hög efterfrågan. Dock förväntar sig de gotländska handelsföretagen att efterfrågan kommande lågsäsong kommer att bli starkare än vid förra höstprognosen. Framförallt är det dagligvaruhandeln som tror på en positiv efterfrågan under lågsäsong. Arbetskraftsbristen i branschen är väldigt låg och dessutom bereder flera större arbetsgivare inom handeln anställningsmöjligheter för personer med olika typer av funktionsvariation.

På fem års sikt anger cirka 72 procent av handelsföretagen att de kommer ha lika många anställda och nästan 24 procent bedömer att de kommer att ha fler anställda. Knappt 80 procent av dem anger också att de kommer att återanställa vid pensionsavgångar – ungefär samma kompetens som dagens anställda har. Sammantaget innebär det ett stort antal chanser till anställning inom handeln kommande fem år samtidigt som att delbranschen erbjuder många ingångsjobb och en relativt stor omsättning på tjänster.

Finansiell verksamhet och företagstjänster

Inom finans-, och uppdragsverksamheten finns bank-, finans- och försäkringsbolag, fastighets- och uthyrningsverksamhet, samt dataverksamhet och andra företagstjänster. Sysselsättningen har trendmässigt ökat ända sedan mitten av 1980-talet och väntas göra så även för 2017-2018. För senaste halvåret har branschen haft en stark efterfrågan. Nästan 65 procent av företagen i föreliggande undersökning har uppgivit att de haft en ökad efterfrågan medan resten har haft en oförändrad efterfrågan. För kommande halvår är bedömningarna svagare och cirka 45 procent av företagen tror på ökad efterfrågan men en tredjedel tror att efterfrågan kommer att minska. På ett års sikt stärks dock bedömningarna och andelen företag som bedömer att efterfrågan ökar är återigen cirka 65 procent. Denna typ av svängningar ser vi ofta i branscher och hos företag som är helt eller delvis är beroende av sommarturismen.

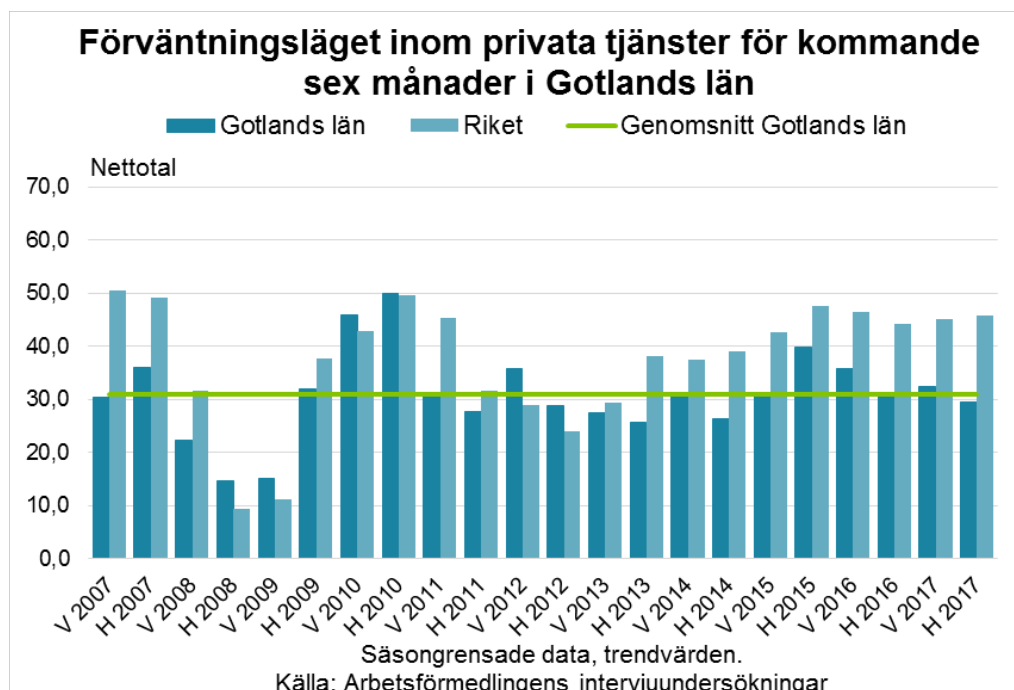
Arbetskraftsbristen i branschen har ökat jämfört med höstprognoserna 2015 och 2016, cirka 35 procent av de intervjuade företagen har angett att de upplevt brist vid rekrytering de senaste 6 månaderna. Jämfört med drygt 15 procent för ett år sedan.

På fem års sikt anger cirka 33 procent av företagen inom delbranschen att de kommer ha lika många anställda och nästan 62 procent bedömer att de kommer att ha fler anställda. Knappt 80 procent av dem anger också att de kommer att återanställa vid pensionsavgångar – ungefär samma kompetens som dagens anställda har. Sammantaget innebär det ett stort antal chanser till anställning inom finansiella verksamheter och företagstjänster kommande fem år.

Hotell och restaurang

Besöksnäringen är väletablerad i länet, såväl ekonomiskt som sysselsättningsmässigt. En viktig verksamhet inom området är hotell- och restaurangbranschen. Branschen har naturligt höga säsongvariationer och sysselsättningen har ökat över tid. Under föregående 6 månader har branschen angett en stark efterfrågan där mer än 75 procent av företagen har haft en ökad efterfrågan medan resten haft en oförändrad efterfrågan. För en bransch som denna går efterfrågan ner varje vinterhalvår på grund den starka kopplingen till sommarturism. Till lägsäsongen 2017-2018 bedömer branschen en minskad efterfrågan, där cirka 42 procent av företagen bedömer att efterfrågan kommer att sjunka och endast 15 procent väntar sig en ökning. Motsvarande siffror för hösten 2016 var 43 och 15. Sysselsättningen är säsongbetonad och deltidsintensiv vilket bidrar till rekryteringsproblem. Till exempel råder det fortsatt brist på kockar under högsäsong. Sysselsättningen väntas öka under perioden 2016-2018.

På fem års sikt anger cirka 70 procent av företagen inom delbranschen att de kommer ha lika många anställda och nästan 25 procent bedömer att de kommer att ha fler anställda. Drygt 99 procent av dem anger också att de kommer att återanställa vid pensionsavgångar – ungefär samma kompetenser som dagens anställda har. Sammantaget innebär det ett stort antal chanser till anställning inom hotell och restaurang kommande år. Särskilt stora bedöms möjligheter vara under sysselsättningsintensiva högsäsongen.

Jord- och skogsbruk

Antalet sysselsatta inom jord- och skogsbruk är relativt stort på Gotland, högst andel i hela landet. I länet arbetade cirka 1 300 personer inom sektorn år 2015, vilket motsvarar drygt 5,2 procent av länets sysselsatta, och en högre andel om man räknar in de som är äldre än 65 år. Det kan jämföras med rikets andel om 2,1 procent. I hela landet arbetar knappt 63 000 personer inom jord- och skogsbruk. Inom jordbruk, skogsbruk och fiske finns företag som bedriver verksamhet inom växtodling, djuruppfödning, timmeravverkning med mera. De ekonomiska förutsättningarna är kärva för många lantbrukare men allt fler anser att lönsamheten är ganska god jämfört med en rad tidigare mätningar, men det skiljer sig mycket åt mellan de olika verksamhetsgrenarna. Störst är skillnaden mellan köttproducenter och växtodlare. I lantbruksbarometern uppgav många av lantbrukarna i riket att deras lönsamhet ökat det senaste året. Prognosen framåt visar på en tudelad bild där köttproducenter och mjölkbönder bedömer sig ha en relativt god lönsamhet medan växtodlarna tror att lönsamhet ökar under senare delen av 2018.

I ett längre perspektiv har antalet sysselsatta inom jordbrukssektorn¹ minskat till följd av stordrift i jordbruket. Även om sysselsättningen inom jordbruket trendmässigt har sjunkit under många år har Gotland fortfarande förhållandevis många sysselsatta inom sektorn jämfört med riket. De allra flesta personer som uppbar anställning inom sektorn är män. I vårens undersökning anger jordbruksföretagen att efterfrågan har ökat det senaste halvåret. För kommande halvår anger lantbruksföretagen att efterfrågan på deras varor kommer att öka svagt. På ett års sikt stärks bedömningarna något och merparten av företagen tror att efterfrågan blir oförändrade eller ökar. Vår långsiktiga bedömning är att trenden med större och färre jordbruk som sysselsätter färre kommer att fortsätta, men att sysselsättningen ändå ökar svagt under det kommande året. Det gotländska jordbruket är, och fortsätter att vara, en viktig näring för ön, både ur marknadsförings- och sysselsättningshänseende. Branschen har tydliga sysselsättningseffekter på andra branscher såsom till exempel besöksnäring, export och transport. En bibehållen eller ökad aktivitet inom jordbruket har sålunda positiva sysselsättningseffekter i branscher utöver den egna.

På fem års sikt anger nästan 60 procent av företagen inom branschen att de kommer ha lika många anställda och cirka 40 procent bedömer att de kommer att ha fler anställda. Drygt 50 procent av dem anger också att de kommer att återanställa vid pensionsavgångar – ungefär samma kompetens som dagens anställda har. Sammantaget innebär det att även om branschen sysselsatt allt färre de senaste åren så kommer det att finnas jobbchanser till anställning inom branschen kommande fem år.

---

¹ SCB:s registerbaserade arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

Offentliga tjänster

Till offentliga tjänster hör offentlig förvaltning, utbildning, vård och omsorg och sociala tjänster som finansieras av offentliga medel. I Arbetsförmedlingens beräkningar ingår verksamheter med både offentliga och privata huvudmän. På Gotland arbetade cirka 10 000 personer inom den offentligt finansierade verksamheten vilket motsvarar mer än en tredjedel (38,5 %) av alla sysselsatta i länet. Även om de offentliga verksamheterna kommer att ha många rekryteringar under 2018 så blir sysselsättningen i det närmaste oförändrad. På grund av volymerna av ersättningsrekryteringar blir ändå jobbchanserna betydande.

På fem års sikt anger cirka 53 procent av verksamheterna inom offentliga tjänster att de kommer ha lika många anställda och drygt 40 procent bedömer att de kommer att ha fler anställda. Drygt 70 procent av dem anger också att de kommer att återanställa vid pensionsavgångar – ungefär samma kompetens som dagens anställda har. Sammantaget innebär det, med tanke på hur många anställda/ersättningsrekryteringar det görs per år, väldigt många jobbchanser till anställning inom kommande fem år.

Utbildning

Inom utbildningssektorn på Gotland ingår förskolor, grundskolor, gymnasieskolor, samt en del av Uppsala Universitet. Arbetstillfällena finns till stor del inom offentlig sektor, men det finns även ett antal friskolor som bedriver barnomsorgs-, grundskole- och gymnasieverksamhet. Totalt sett arbetar drygt 2 850 personer i näringsgrenen varav det stora flertalet inom offentlig regi. Enligt arbetsgivarna i undersökningen har antalet sysselsatta ökat marginellt under det senaste året. För nästa år väntas också mycket små sysselsättningsökningar inom utbildningsväsendet. I princip förblir alla delar oförändrade. Möjligen kommer barnomsorg och vuxenutbildning att nyanställa några personer. Det är dock fortsatt brist inom ett flertal läraryrken såsom förskollärare och grundskollärare.

På fem års sikt anger 20 procent av företagen inom barnomsorg, grundskola, gymnasieskola och vuxenutbildning att de kommer ha lika många anställda och cirka 80 procent bedömer att de kommer att behöva fler anställda. Drygt 80 procent av dem anger också att de kommer att återanställa vid pensionsavgångar – ungefär samma kompetens som dagens anställda har. Sammantaget innebär det att kommer det att finnas jobbchanser till anställning inom utbildningssektorn de kommande fem åren.

Vård och omsorg

Inom vård och omsorg är den i särklass största arbetsgivaren Region Gotland. Antalet privata vårdgivare har dock ökat. I dagsläget sysselsätts drygt 4 900 personer inom vård, omsorg och andra sociala tjänster. Sektorn sysselsätter bland annat undersköterskor, läkare, tandläkare, socialsekreterare med flera. Det senaste året har antalet sysselsatta ökat marginellt. Under senaste året har antalet sysselsatta sjunkit något – till stor del på grund av privatisering av verksamhet. För närmaste året har arbetsgivarna angett en oförändrad sysselsättning men sannolikt skulle nuvarande stora behov av offentliga tjänster göra att sysselsättningen skulle kunna öka detta är i nuläget inte möjligt inom nuvarande budgetramar. Region Gotland har också stora pensionsavgångar framöver och kommer därför att ha behov av många ersättningsrekryteringar på ett par års sikt. Dessutom vill man ersätta hyrpersonal med egen dito. Sammantaget innebär det, trots begränsad jobbtillväxt, många jobbchanser. Till det kommer demografiska förändringar med ökade vårdbehov som följd. Läkare och sjuksköterskor med specialistkompetens är svårrekryterade i hela landet, så också på Gotland. Även undersköterska har blivit ett bristyrke, till största delen på grund av ökade behov inom äldreomsorg men också ett växande behov inom sjukvården på grund och stora ersättningsrekryteringar. Bristerna på undersköterskor finns framförallt inom äldreomsorg och hemtjänstverksamhet.

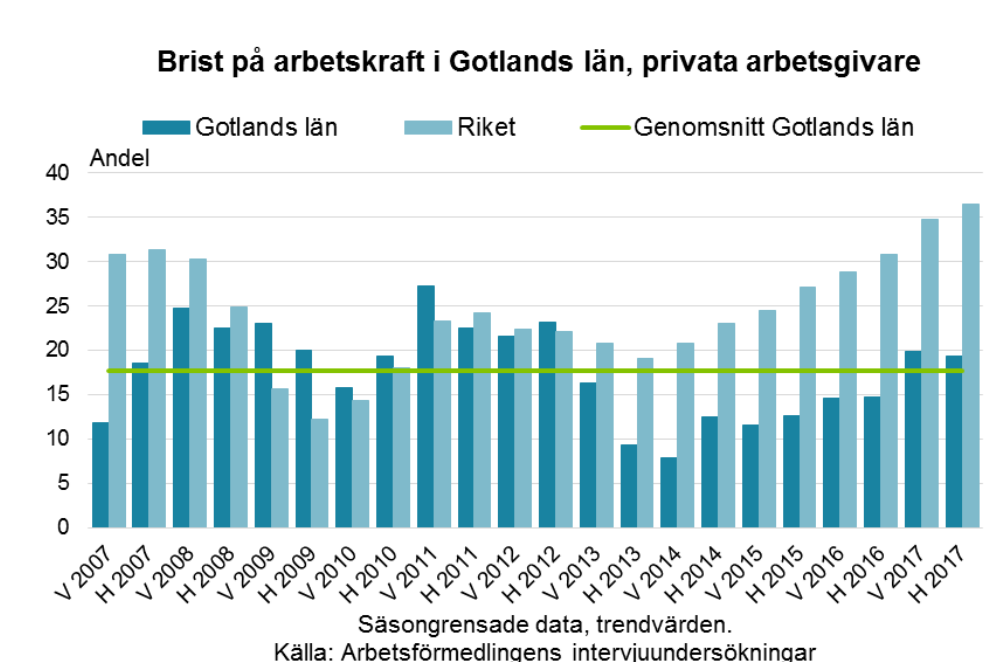
På fem års sikt anger nästan 67 procent av företagen och verksamheterna inom vård och omsorg att de kommer ha lika många anställda och cirka 33 procent bedömer att de kommer att ha fler anställda. Drygt 67 procent av dem anger också att de kommer att återanställa vid pensionsavgångar – ungefär samma kompetens som dagens anställda har. Sammantaget innebär det mycket goda jobbmöjligheter hos företag och verksamheter inom vård och omsorg kommande fem år. Särskilt med tanke på hur många som är sysselsatta inom just vård och omsorg så blir ersättningsrekryteringarna betydande.

Matchningsläget på arbetsmarknaden

Samtidigt som efterfrågan på företagens varor och tjänster ökar är kompetensbristerna i länet relativt begränsade inom det privata näringslivet. Trots en, sedan länge, minskande arbetslöshet uppger bara en femtedel av de privata företagen att de haft svårigheter att rekrytera personal, vilket i och för sig är något högre än det historiska genomsnittet. En situation som Gotland delar med många andra kommuner är att bristen på arbetskraft är mer koncentrerad till offentlig sektor. I det privata näringslivet är det främst bygg samt vård och omsorg som inte hittar den kompetens deras företag behöver. Dock är det viktigt att notera att resursutnyttjandet är relativt högt i många företag så det finns små marginaler om behovet av arbetskraft skulle öka. Bristen skulle då kunna öka snabbt. På den offentliga sidan är situationen något av det omvända med avsevärt högre bristtal. Nästan 60 procent av de offentliga arbetsgivarna har haft svårt att hitta rätt kompetens, vilket är en vanlig situation för mindre och medelstora kommuner. Alla verksamhetsdelar utom de statliga verksamheterna har haft svårt att hitta den kompetens de behöver. Endast 12,5 procent av de statliga verksamheterna på ön har haft svårt att hitta den kompetens de behöver.

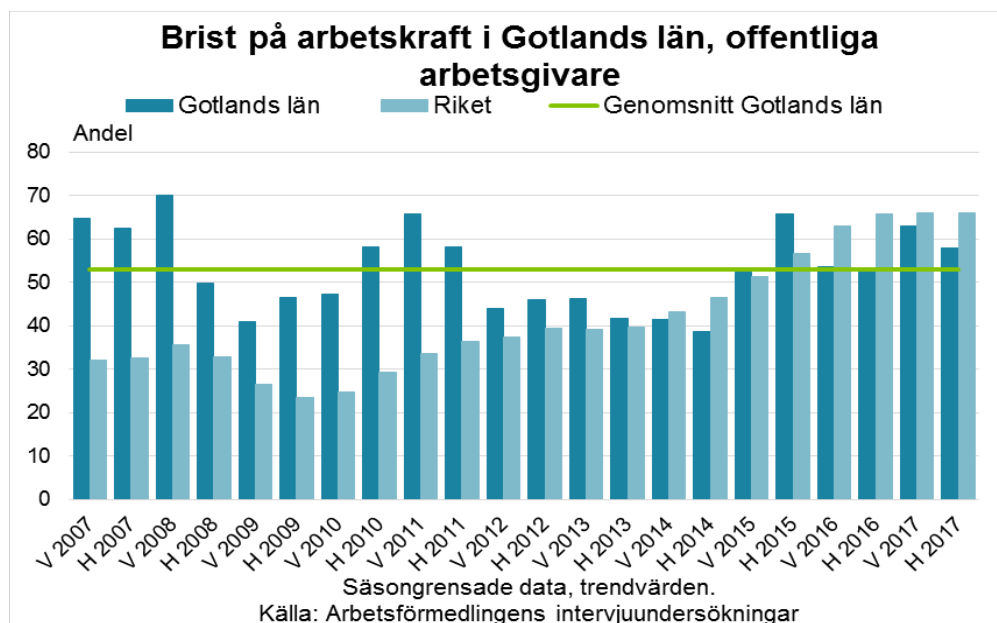
Den vanligaste konsekvensen av rekryteringssvårigheterna i det privata näringslivet var att befintlig personal fick arbeta mer följt av att man tackade nej till order och/eller att produktionen minskade. Inom offentlig verksamhet var den överlägset vanligaste konsekvensen att befintlig personal fick jobba mer. Över en tredjedel av arbetsställena som haft svårt att rekrytera uppgav detta som den vanligaste konsekvensen av rekryteringsproblemen. Många av länets kompetensbrister finns i yrken som varit bristyrken i flera år.

Arbetskraftsbristen har kommit att koncentreras till dessa traditionella bristyrken och här är rekryteringsproblemen i flera fall allvarliga. För näringslivets del handlar det dels om yrken med långa utbildningar och dels ingenjörer och IT-specialister, men även kockar och servitörer är det mycket svårt att rekrytera. Bristerna i offentliga tjänster utgör betydligt större volymer. De största rekryteringssvårigheterna inom offentliga tjänster handlar om högskoleyrken som förskollärare, grundskollärare men också undersköterskor med erfarenhet får allt lättare att hitta jobb. Framförallt inom hemtjänst och äldreomsorg.

Som framgår av diagrammet ovan är bristen inom det privata näringslivet något över det historiska genomsnittet för länet. Arbetslöshetsnivåerna är dock låga så även mycket små öknings av behov av arbetskraft kan komma att öka bristtalen.

En något annorlunda situation ser vi på den offentliga sidan. Ända sedan 2011-2012 har bristtalen inom den offentliga sidan varit höga, vilket framgår av diagrammet nedan.

Befolkning och arbetskraft

Arbetskraften

Arbetskraften definieras som summan av antalet sysselsatta och antalet arbetslösa. De personer som är i program med aktivitetsstöd räknas i officiell statistik² inte in i arbetskraften utan räknas som studerande. Personer i arbete med stöd som anställningsstöd, lönebidrag, nystarts- och instegsjobb räknas däremot som sysselsatta. I Arbetsförmedlingens definition av arbetskraften (registerbaserad arbetskraft) används förvärvsarbetande nattbefolkning (SCB) samt öppet arbetslösa och arbetsökande i program med aktivitetsstöd. Arbetskraftsutbudet påverkas av befolknings- och sysselsättningsutveckling, utbildning, pensionsavgångar och ohälsotal.

Befolkningsutveckling

Den faktor som har den enskilt största påverkan på arbetskraftens storlek och framtida tillväxtpotential är utvecklingen av befolkningen i arbetsför ålder. Antalet personer i åldrarna 16-64 har minskat i antal över tid och beräknas fortsätta minska enligt befolkningsframskrivningar från SCB. Framskrivningarna är relativt pålitliga när det gäller svenskfödda men svårare att analysera när det gäller senaste årens migrationsströmmar, och då framför allt för 2015. Gotlands stora möjlighet att få ett tillräckligt stort befolkningsunderlag, i arbetsför ålder, avgörs i stor utsträckning av hur många av de anvisade nyanlända som väljer att stanna på Gotland. Självbosättningsnivån är mycket låg. Kombinationen av ett möjligt ökat antal gotlänningar och en stärkt arbetsmarknad är en möjlighet Gotland bör göra allt i sin makt för att ta vara på. Ytterligare 50 personer bedöms påbörja etableringsprogrammet på Arbetsförmedlingen på Gotland under 2018. I oktober var cirka 200 personer inskrivna i programmet.

Risken är stor att försörjningsbördan blir väldigt hög för de yrkesverksamma i förhållande till de utanför arbetskraften, om inte antalet gotlänningar ökar. Antalet personer som är 80 år eller äldre väntas öka med kraftigt mellan 2014-2030. Detta i sin tur innebär ett ökat tryck på de offentliga finanserna. Samtidigt har arbetsmarknaden en tendens att anpassa sig efter utbudet vilket betyder att fler personer i arbetskraften genererar fler sysselsatta och i förlängningen starkare offentliga finanser. Färre skattebetalare genererar lägre intäkter men det medför samtidigt mindre utgifter från offentliga medel som är beroende av många sysselsatta.³

---

² SCB:s Arbetskraftsundersökningar (AKU)

³ SCB:s befolkningsprognos 2015. Underlaget till detta stycke är en specialbearbetning av SCB:s senaste befolkningsprognos, nedbruten på län och kommuner. Bearbetningen har gjorts av SCB. Utvecklingen i framskrivningarna baseras på de senaste årens mönster i befolkningsutvecklingen. Läs mer om SCB:s befolkningsprognoser: <http://www.scb.se/BE0401>

Migration kan vitalisera den gotländska arbetsmarknaden

Utan den potentiella befolkningstillväxt som invandring och annan inflyttning kan medföra kommer Region Gotland att få svårt att upprätthålla utbudet av tjänster och av samhällsservice. Även vård- och omsorgstjänster riskerar att minska då kostnaderna per vårdtagare ökar i en allt glesare befolkad region. Med en bibehållen eller ökad nivå på den aktiva befolkningen kan många av de negativa konsekvenserna undvikas i framtiden. För att de nyanlända ska välja att stanna måste dock både Region Gotland, näringsliv och gotlänningarna visa på möjligheter till boende och arbete samt fördelarna med att bo på Gotland, då möjligheterna till framförallt jobb är större i storstäderna. Kunskaper i svenska, även inte helt flytande svenska, är en förutsättning för att få jobb på den Gotländska arbetsmarknaden och jobben är inkörspport till en framgångsrik integration. Även de gotländska arbetsgivarna måste få upp ögonen för den tillgängliga kompetensen bland nyanlända även om dessa inte är helt och fullt gångbara på arbetsmarknaden direkt och möta upp med ett lärande på arbetsplatsen. Även branschorganisationer behöver engageras i arbetet.

Stor grupp utanför arbetskraften

Som en följd av den starka gotländska arbetsmarknaden och med fortsatt sjunkande arbetslöshet bedömer vi att antalet gotländska ungdomar som väljer att studera vidare på högskola, universitet eller YH-utbildning minskar något eller blir oförändrat nästa år. Eller snarare är det så att många väljer att skjuta på högre studier när jobbmöjligheterna är goda. Inflödet till arbetskraft från studier ökar vid ett starkare konjunkturläge då möjligheterna till anställning blir avsevärt bättre. Vår bedömning är att antalet vuxenstudier kommer att öka något under året – särskilt med utgångspunkt från fler nyanlända.

Ohälsa

En del av de som står utanför arbetskraften gör det på grund av sjukskrivning. Personer som till exempel är långtidssjukskrivna eller har sjuk- och aktivitetsersättning (SA) ingår inte i arbetskraften. Deras frånvaro från arbetsmarknaden mäts i ett så kallat Ohälsotal.⁴ Antalet personer som beviljas sjuk- och aktivitetsersättning har ökat de senaste fem åren men totalt sett har antalet personer med dessa ersättningar tidigare sjunkit i nästan tio år i rad och Arbetsförmedlingen bedömer att utflödet från arbetskraften till Försäkringskassan blir fortsatt lågt. Detta skulle i sin tur innebära ett tillskott till arbetskraften. Samtidigt kan arbetskraften minska vid förändringar åt andra hållet.

Utbildning

Antalet nya studenter vid landets högskolor ökade efter finanskrisen och den lågkonjunktur som följde. Förklaringen är att människor i ett försämrat konjunkturläge i större

---

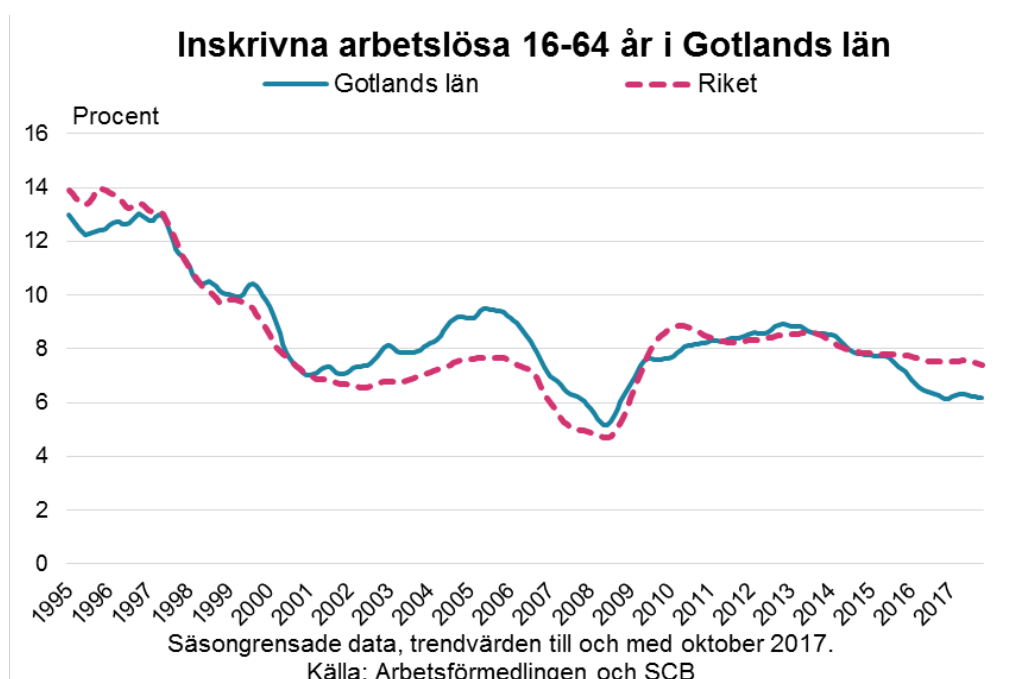
⁴ Antal utbetalda nettodagar med sjukpenning, arbetsskadesjukpenning, rehabiliteringspenning, sjukersättning eller aktivitetsersättning per registrerad försäkrad i åldrarna 16-64 år

utsträckning väljer studier. När den ekonomiska instabiliteten var som starkast medförde det ett ökat intresse för studier på olika nivåer. Sedan dess har antalet högskolenybörjare ökat något men Arbetsförmedlingen bedömer, utifrån en starkare arbetsmarknad, att andelen personer som väljer högre studier blir oförändrat under året. Samtidigt kommer andelen studenter som väljer att studera vidare att fortsatt vara relativt hög då det krävs en högre utbildning för allt fler yrken idag.

Inskrivna arbetslösa vid Arbetsförmedlingen

Arbetslöshetens utveckling

Sommaren 2008 var arbetslösheten på Gotland historiskt låg, 5,2–5,3 procent – en nivå som vi närmast oss nu under 2016-2017. Denna siffra kan jämföras med 90-talskrisen då arbetslösheten var uppe på 13 procent. Efter finanskrisen steg arbetslösheten till december 2012 och har i princip sjunkit sedan dess. Till slutet av 2017 väntas arbetslösheten ha sjunkit till knappt 1 800 arbetssökande, motsvarande 6,3 procent av den registerbaserade arbetskraften, och till slutet av 2018 sjunker den ytterligare något till cirka 1 725, vilket motsvarar 6,1 procent av arbetskraften.

Arbetslöshetens sammansättning

I diagrammet nedan redovisas den totala arbetslösheten och dess andel av den registerbaserade arbetskraften som ett genomsnitt för kvartal 2 och 3 2017, dels för länet som helhet, dels för ett antal utvalda grupper samt för riket. Under de aktuella kvartalen har arbetslösheten på Gotland och i riket haft ett genomsnitt på 5,7 respektive 7,4 procent av arbetskraften. Andelen arbetslösa ungdomar 18-24 år på Gotland var 9,4 procent av arbetskraften, att jämföra med 10,1 procent i genomsnitt för riket. Många av de arbetslösa ungdomarna har inte tidigare varit inskrivna som arbetslösa på Arbetsförmedlingen och saknar i stor utsträckning erfarenhet från arbetslivet och har därför svårare att etablera sig på arbetsmarknaden. Rent allmänt har annars ungdomar med fullständig gymnasieutbildning mycket goda möjligheter att få jobb.

Andelen för arbetslösa utomeuropeiskt födda är 19,7 procent, att jämföra med rikets genomsnitt på 21,9 procent. Vad gäller utbildningsbakgrund så är den största gruppen av de inskrivna arbetslösa de med endast grundskola eller en avbruten gymnasieutbildning. Länet totala arbetslöshet ligger lägre än riksgenomsnittet, särskilt vid de kvartal där sommarjobben inverkar. På senare år har dock länets arbetslöshet legat på en lägre nivå än riksgenomsnittet även under lågsäsong, dels beroende på en god lokal arbetsmarknad, dels på grund av ett lägre inflöde i arbetskraften av utomeuropeiskt födda. Detta innebär dock stora utmaningar framöver med att både hitta arbetskraft och få tillräckligt med skattebetalare för att upprätthålla välfärden. Man kan även urskilja klara skillnader i relativ arbetslöshet mellan olika grupper. Tuffast på länets arbetsmarknad har utrikes födda, personer med högst förgymnasial utbildning och unga utan fullständigt gymnasium i åldrarna 18-24 år. Dessa gruppers arbetslöshetsnivåer är markant högre än för andra undergrupper, där de utrikes födda uppvisar den klart största arbetslöshetsciffran med sina 19,7 procent. Gruppen utrikes födda i länet ligger dock något under motsvarande siffra för riksgenomsnittet.

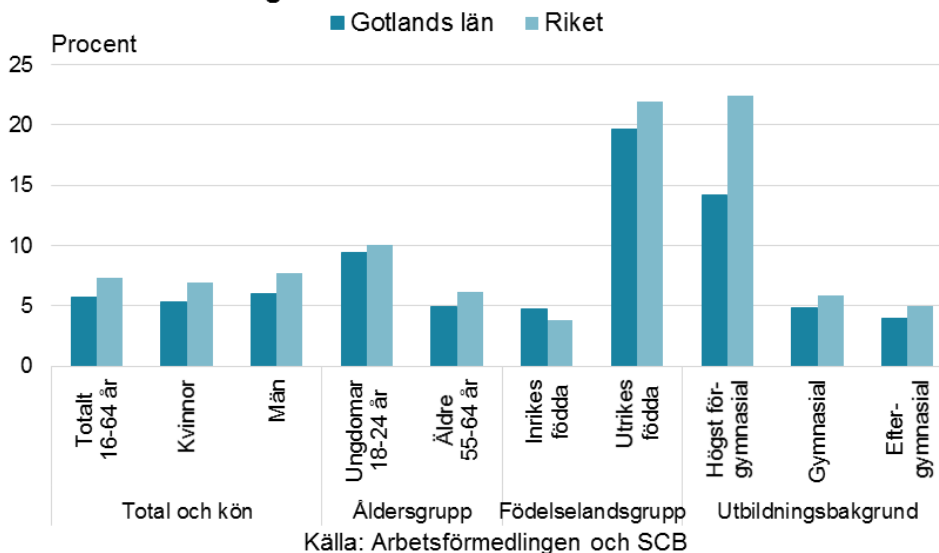
Gruppen äldre 55-64 år är i motsats till utomeuropeiskt födda en av de grupper som har länet lägsta arbetslöshet med sina 4,9 procent, 1,3 procentenheter lägre än rikets nivå. Äldre har förvisso en generell låg arbetslöshet men de som blir arbetslösa och som förblir det en längre tid har svårt att sedan konkurrera om de lediga arbetstillfällena och återetableras sig på arbetsmarknaden. Mycket på grund av bristande utbildning eller utbildning/erfarenhet som inte längre efterfrågas.

Gruppen ungdomar drabbas ofta tidigare än andra grupper i en konjunktur nedgång men är också ofta de första som gynnas i konjunkturuppgångar. Länet ungdomsarbetslöshet var 0,7 procentenheter under riksgenomsnittet.

Att utbildning är en faktor som stärker individens position på arbetsmarknaden framgår tydligt i tabellen. De stora skillnaderna i relativ arbetslöshet mellan de olika utbildningsgrupperna (förgymnasialt-, gymnasialt- respektive eftergymnasialt utbildade) kan ses

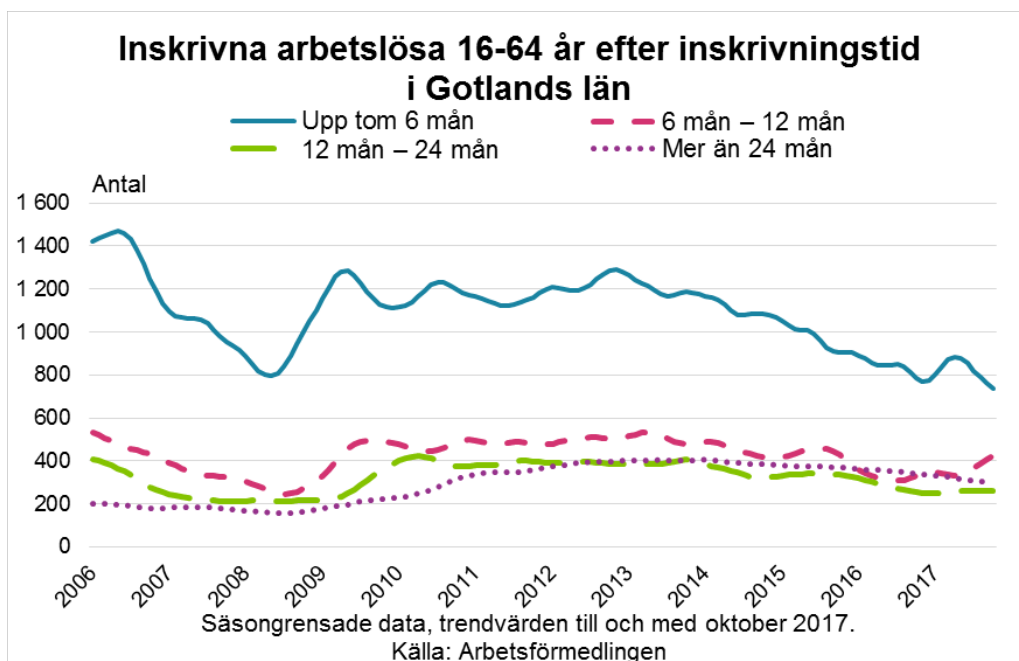
både i länet och i riket som helhet. Generellt gäller att ju högre utbildning en person har desto lägre är arbetslösheten.

Inskrivna arbetslösa 16-64 år fördelat på olika grupper i Gotlands län genomsnitt av kv2 och kv3 2017

Arbetsökande med lång arbetslöshetstid

Av länets knappt 1 800 arbetslösa under oktober månad hade knappt 900 personer varit inskrivna på Arbetsförmedlingen i mindre än ett halvår. Just de med korta arbetslöshetstider är de som påverkas mest av svängningar i konjunkturen. Vid konjunkturuppgångar är det de som står nära arbetsmarknaden och har korta arbetslöshetstider som i störst utsträckning får jobb. De som däremot varit arbetslösa längre är inte lika attraktiva för arbetsgivare och deras arbetslöshetstider påverkas därmed mindre av konjunktursvängningar. Nästan 600 personer hade varit utan arbete i mer än ett år. Av dessa hade över 300 varit arbetslösa mer än två år.

Ungdomsarbetslöshet

Den gotländska ungdomsarbetslösheten är relativt hög, i jämförelse med arbetslösheten totalt. När man diskuterar ungdomars arbetsmarknad är det emellertid viktigt att komma ihåg att den i flera avseenden skiljer sig från de äldres arbetsmarknad. De unga befinner sig i en fas i livet där de ska etablera sig på arbetsmarknaden medan de flesta äldre redan är etablerade. Detta visar sig bland annat genom att ungdomar i större utsträckning än äldre rör sig mellan olika jobb eller mellan studier och arbete, rörelser som i många fall innefattar en period i arbetslöshet. En annan viktig skiljelinje mellan unga och äldre arbetslösa är att det är en förhållandevis liten andel unga som är långtidsarbetslösa, vilket är anledningen till att Arbetsförmedlingen inte anser att ungdomar har en utsatt ställning på arbetsmarknaden, så länge de avslutat sina gymnasiestudier. Detta visar sig genom att för de flesta arbetslösa ungdomar är tiden utan arbete snabbt övergående.

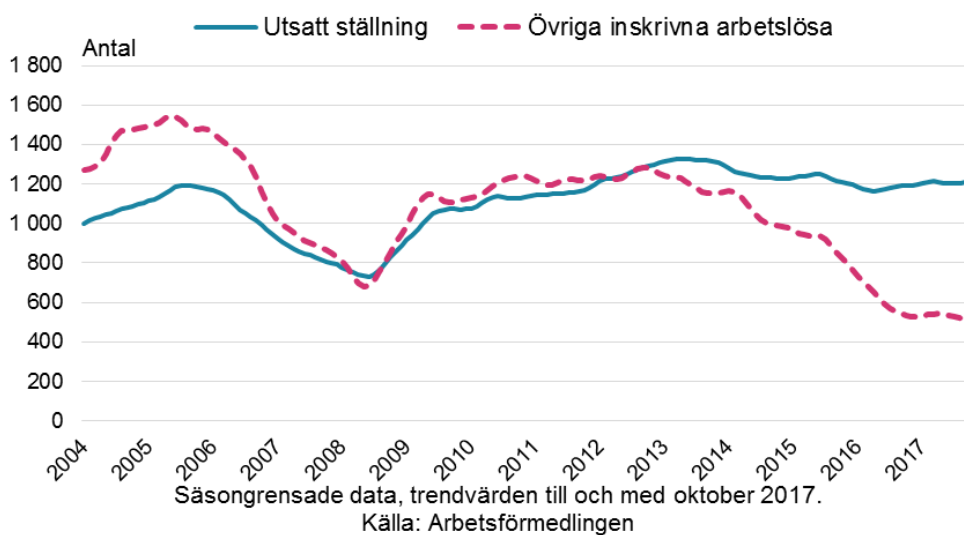
I arbetskraften för ungdomar redovisas de som är arbetslösa eller som arbetar. De som studerar eller står helt utanför arbetsmarknaden fångas inte av denna statistik. De som ser sig som heltidsstuderande är inget problem för svensk arbetsmarknad medan de som varken arbetar eller studerar är en outnyttjad arbetskraftsresurs som också befinner sig i en utsatt position och riskerar att få mycket svårt att etablera sig på arbetsmarknaden och i samhället, med stora ekonomiska och sociala kostnader som följd. Det är av största vikt att Arbetsförmedlingen och andra samhällsinstanser gör sitt yttersta för att få dessa individer att ta sig igenom en gymnasieutbildning och etablera sig på arbetsmarknaden för att spara stora sociala och samhällsekonomiska resurser. Risken

är mycket stor för långvarigt utanförskap om den unge inte får det stöd som behövs för att ta sig in i arbetslivet. Gruppen unga som varken arbetar eller studerar är känslig för konjunkturnedgångar varför det är ett utmärkt tillfälle att särskilt stötta dem nu när arbetsmarknaden utvecklas väl.

Grupper med utsatt ställning på arbetsmarknaden

Det finns ett antal grupper av arbetslösa som i genomsnitt har svårare än andra att få arbete. Dessa definieras av Arbetsförmedlingen som grupper med utsatt ställning på arbetsmarknaden. Alla inom dessa grupper har dock inte svårt att få arbete – det finns stora individuella skillnader. Till dessa grupper hör personer med endast förgymnasial utbildning, utomeuropeiskt födda, personer i åldrarna 55-64 år och personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Både antalet och andelen som tillhör en eller flera av dessa grupper har ökat starkt under senare år och i oktober 2017 tillhörde 69 procent av de inskrivna arbetslösa en eller flera av dessa grupper. Det är dock viktigt att återigen påpeka att ingen av dessa grupper är på något sätt homogen utan att det inom respektive grupp ryms individuella skillnader och egenskaper så som exempelvis hög utbildning eller gedigen arbetslivserfarenhet vilket påverkar individens möjligheter till att finna och behålla ett arbete.

Inskrivna arbetslösa 16-64 år med utsatt ställning på arbetsmarknaden och övriga inskrivna arbetslösa i Gotlands län

Arbetslösa med högst förgymnasial utbildning

Personer som saknar gymnasieutbildning möter en fortsatt tuff arbetsmarknad. Trots att arbetslösheten för denna grupp har minskat är det fortfarande cirka 550 inskrivna

arbetslösa som alla har gemensamt att de saknar gymnasial utbildning eller högre. Det motsvarar nästan tredjedel av de arbetslösa i länet. Att arbetsmarknaden generellt numera ställer höga krav på de arbetssökande återspeglas även i kravprofilerna i de lediga platser som anmäls till Arbetsförmedlingen där en majoritet av tjänsterna förutsätter som lägst en gymnasial utbildning. Ett av Arbetsförmedlingens viktigaste råd till arbetssökande är just att slutföra en gymnasieutbildning då det är något av ett grundkrav för att kunna ta sig in på arbetsmarknaden.

Äldre 55-64 år

Personer mellan 55-64 år har i regel ingen svag ställning på arbetsmarknaden. Till antalet utgör dessa personer en av de minsta undergrupperna och trenden är ett fallande antal arbetslösa. Av de äldre som blir kvar i arbetslöshet finns en stor andel personer som generellt har påtagligt svårt att snabbt finna ett nytt arbete. Av den anledningen har Arbetsförmedlingen identifierat arbetslösa i detta åldersintervall som en grupp som har högre trösklar än andra. Cirka 20 procent av de inskrivna arbetslösa var mellan 55-64 år. Många av dem har endast förgymnasial utbildning och/eller erfarenhet som inte längre efterfrågas och får därmed svårt att återetablera sig på arbetsmarknaden.

Utrikes födda

Antalet personer som invandrat till Sverige har varit stort under de senaste åren och de har bidragit positivt till landets befolkningstillväxt. Till Gotland har de varit få till antalet och endast i låg utsträckning bidragit till ett ökat arbetskraftsutbud. Detta innebär både en möjlighet att öka utbudet av arbetskraft och samtidigt öka Gotlands befolkning. Inom gruppen finns en stor representation av personer med högst förgymnasial utbildning, vilket syns i det höga arbetslöshetsstalet, men en hel del har också utbildning från högskola eller universitet. Sedan ett antal år tillbaka har Arbetsförmedlingen det samordnande ansvaret för etableringsinsatser för nyanlända flyktingar och deras anhöriga från kommunerna. Reformen syftar till att underlätta för dessa individer att på kortast och effektivast sätt få ett arbete eller påbörja högre studier. Inflödet i etableringen under 2017 bedöms bli cirka 200 personer under 2017 och ytterligare 50 under 2018

Under året har antalet personer som fått ett arbete ökat. Detta gäller även för de utomeuropeiskt födda som gått till arbete ökat men fortfarande finns en stor andel arbetssökande som inte har verktygen som krävs för att etablera sig på arbetsmarknaden. Initialt saknar många av dessa arbetssökande ofta ett kontaktnät på den svenska arbetsmarknaden vilket försvårar chanserna till arbete. Inte sällan saknas även i början kunskaper i svenska språket vilket också begränsar jobbmöjligheterna. Utöver detta kan det uppstå situationer där arbetsgivaren får problem med att värdera sökandes tidigare inhämtade utbildning eller arbetslivserfarenhet från utlandet. Sammantaget betyder detta att det finns en outnyttjad arbetskraftsresurs på arbetsmarknaden som kan komma att spela en viktig roll för länets framtida försörjning. Det är därför viktigt att Arbetsförmedlingens insatser anpassas för att korta arbetslöshetstiderna för dessa sökande. Den

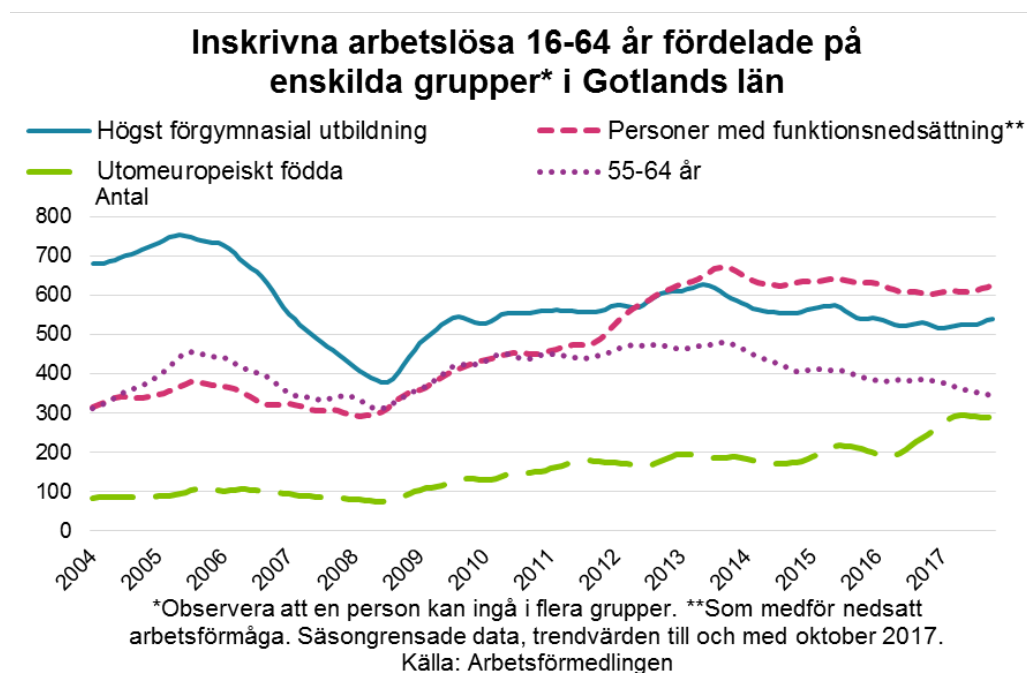

gotländska arbetskraften behöver fyllas på för att kunna möta framtida arbetskraftsbehov och största möjligheten till att lyckas med detta är att vi får de kommunanvisade nyanlända att välja att bo kvar på Gotland och att dessa kommer i arbete.

Personer med funktionsnedsättning

Antalet inskrivna arbetslösa med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga var 630 personer i april. För arbetsgivare som anställer inskrivna arbetslösa med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga kan Arbetsförmedlingen erbjuda olika typer av anställningsstöd för att öka möjligheterna för dessa personer att etablera sig på arbetsmarknaden.

Generellt sett så spelar arbetsmarknadspolitiska insatser ofta en avgörande roll för att hjälpa dessa personer in på arbetsmarknaden. Ett av flera verktyg som Arbetsförmedlingen förfogar över för att stötta de arbetssökande är olika typer av arbetsmarknadspolitiska program. Genom programdeltagandet behåller den arbetssökande anknytningen till arbetsmarknaden, vilket syftar till att minska risken för långvarig arbetslöshet och risk för utanförskap. De olika programmen ska även bidra till att de arbetssökande får de kunskaper som efterfrågas på arbetsmarknaden.

Fördjupning

Fler än var tredje arbetslös är i arbete efter ett år

Bland de inskrivna arbetslösa på Arbetsförmedlingen i Gotlands län i december 2015 hade 37 procent påbörjat någon form av arbete ett år senare. Bland kvinnor hade 36 procent övergått till arbete och bland männen hade motsvarande 37 procent påbörjat arbete efter ett år.⁵

Bland de inskrivna arbetslösa som varit utan arbete i mer än 6 månader i december 2015 hade nästan en tredjedel arbete ett år senare. För de inskrivna som varit arbetslösa längre än ett år är motsvarande siffra densamma, och för de med inskrivningstider över två år hade 24 procent påbörjat arbete efter 12 månader.

Åldern bland de inskrivna arbetslösa påverkar utflödet till arbete tydligt. Bland ungdomar i ålderskategorin 16-24 år som var inskrivna i december 2015 hade 40 procent arbete efter ett år. Över 80 procent av dessa hade avaktualiserats till arbete och 15 procent hade antingen arbete med stöd eller nystartsjobb. För arbetssökande mellan 25-54 år hade 39 procent ett arbete 12 månader senare. Bland dem som gått ut i arbete hade fler än hälften avaktualiserats till arbete och en fjärdedel hade arbete med stöd eller ett nystartsjobb. I ålderskategorin 55-64 år, som generellt står längre från arbetsmarknaden, hade 26 procent av de inskrivna arbetslösa i Gotlands län i december år 2015 börjat arbeta ett år senare. Bland dem hade drygt 30 procent avaktualiserats till arbete och strax över 40 procent hade ett arbete med stöd eller ett nystartsjobb. Resultaten visar tydligt att ungdomar i större utsträckning avaktualiserats till arbete än personer mellan 55-64 år.

Bland de inskrivna arbetslösa i december år 2015 i Gotlands län hade 38 procent av de inrikes födda påbörjat arbete efter ett år. Av de inskrivna arbetslösa som var utrikes födda hade 32 procent arbete efter ett år. Motsvarande siffra för utomeuropeiskt födda var 28 procent.

När det gäller utbildningsnivå så skiljer det sig mycket åt när det gäller möjligheterna att få ett arbete. Bland de inskrivna arbetslösa med högst förgymnasial utbildning hade 29 procent fått arbete efter ett år. Det kan jämföras att 39 procent av de med gymnasial utbildning och 43 procent av de med eftergymnasial utbildning fått arbete efter ett år. Detta visar tydligt att utbildning är otroligt viktigt för möjligheten att få ett arbete och att just gymnasieutbildning skarp skiljelinje när det gäller möjligheterna att få och behålla ett arbete.

---

⁵ Andelsvärdet avser genomsnitt av månadsvärden för perioden januari-oktober 2017, visade som säsongsrensade trendvärden. Andelen till arbete beräknas utifrån antalet inskrivna arbetslösa som går till arbete under respektive månad dividerat med antalet kvarstående inskrivna arbetslösa föregående månad plus [halva] antalet nyinskrivna arbetslösa under den aktuella månaden. Läs mer om omsättningen till arbete i Arbetsförmedlingens rapport *Arbetsmarknadsrapporten 2017*.

Bland de inskrivna arbetslösa som tillhör etableringen i Gotlands län hade 16 procent av de som skrevs in i december år 2015 ett år senare gått ut i arbete.

För gruppen öppet arbetslösa som helhet hade 39 procent påbörjat arbete efter ett år och bland de som ingick i ett arbetsmarknadspolitiskt program med aktivitetsstöd hade en nästan lika stor andel, 35 procent, gått i arbete efter ett år.

Utmaningar på länets arbetsmarknad

Efterfrågan på arbetskraft under 2018 väntas bli positiv på Gotland och många av arbetsgivarna planerar att utöka antalet anställda. Företagen kommer dock att få svårt att hitta mycket av den arbetskraft de söker med risk för att sysselsättningstillväxten dämpas. Skillnaden mellan vad arbetsgivarna söker och de arbetslösas kompetens kommer att öka under året, enligt våra bedömningar, vilket ytterligare försvårar matchningen vilket ökar risken för långtidsarbetslöshet för dem som inte lyckas få ett jobb. Myndighetens stora utmaningar för nästa år kommer att vara matchningen till arbete, etablering på arbetsmarknaden för de utomeuropeiskt födda samt att motverka allt längre tider i arbetslöshet. De intervjuade arbetsgivarna är optimistiska och bedömer att efterfrågan på arbetskraft kvarstår på en relativt hög nivå. Bristen på ledig arbetskraft med rätt kompetens inom många yrken kommer att försvåra matchningen och kan försämra sysselsättningstillväxten. Att de som står närmast arbetsmarknaden fortsätter att minska får till följd att andelen som står längre från arbetsmarknaden ökar.

Behovet av insatser inom arbetsmarknadspolitiken ökar. Arbetslösa som står långt ifrån arbetsmarknaden behöver omfattande stöd för att bli matchningsbara mot de lediga jobben. Aldrig har så många arbetslösa stått så långt från arbetsmarknaden. Utmaningarna är dock större än att arbetsförmedlingen skulle kunna klara det själva utan samarbete med till exempel kommun och försäkringskassa.

Många möter en tuff arbetsmarknad

Av det totala antalet inskrivna arbetslösa på Gotland tillhör många en grupp med utsatt ställning på arbetsmarknaden som är i behov av extra insatser. Som tidigare nämnts har nästan en stor del av de inskrivna i länet högst förgymnasial utbildning och den relativa arbetslösheten för denna grupp är väldigt hög. Samtidigt har många arbetsgivare under senare år höjt sina kompetenskrav vid rekryteringar och det blir desto viktigare för en arbetssökande att inneha minst gymnasiekompetens. Det är därför nödvändigt för länet att ha en väl fungerande matchningsfunktion i kombination med väglednings- och rehabiliteringsinsatser för att så många som möjligt ska kunna få jobb. Kompletterande utbildning eller omskolning av vissa individer kan behövas. Vidare blir det nödvändigt att arbeta fram strategier för att också stimulera fram jobb där utbildningskraven inte är så höga, som till exempel att utveckla nya lönesubventionerade anställningar eller att branscher och arbetsgivare renodlar yrkesroller och på så sätt frigör arbetsuppgifter som kan göras av de med kortare utbildning. Praktikplatser för att ge färsk arbetslivserfarenhet och nätverk för grupper som inte har det själva kan vara andra verkningsfulla redskap för vissa individer.

De senaste årens ökade antal asylärenden har inneburit ett ökat inflöde till arbetsförmedlingens etablering. Antalet människor som är på flykt i världen är högt men inflödet till Sverige begränsades av politiska beslut. Under slutet av 2015 var antalet asylärenden

i Sverige enormt högt – bara i oktober 2015 kom fler än vad som kom under hela 2016. Genom Etableringsreformen och Arbetsförmedlingens ansvar för nyanländas etablering skrev och skriver de nyanlända in sig på Arbetsförmedlingen i ett tidigare skede än tidigare. Det är mycket positivt att de nyanlända snabbt ställer sig till arbetsmarknadens förfogande men många av dem är i behov av olika insatser. Gruppen är heterogen och därför bör Arbetsförmedlingen kunna erbjuda en god individanpassning. Utbildning i svenska språket liksom validering av kompetens och examina är viktiga verktyg. Många i gruppen saknar egna nätverk i Sverige och Arbetsförmedlingen har därför även en viktig uppgift i att vara dessa personers förlängda nätverk gentemot arbetsgivare.

Brist vid rekryteringar

En växande utmaning för arbetsförmedlingen på Gotland under prognosperioden är att möta arbetsgivarnas arbetskraftsbehov. En femtedel av arbetsgivarna i det gotländska näringslivet upplever det svårt att hitta arbetskraft med rätt kompetens. Inom många offentliga verksamheter är bristsituationen avsevärd mer alarmerande, nästan 7 av 10 verksamheter uppger att de upplevt brist vid rekryteringar det senaste halvåret. Inom vissa verksamhetsområden, exempelvis barnomsorg och grundskola, har samtliga verksamheter uppgett en bristsituation.

Vid en genomgång av vad arbetsgivarna i länet uppger att de har brist på så är det tydligt att bristen hittills mest rört yrken som kräver längre utbildningar men att bristen nu vidgas. I de fall det inte handlar om höga utbildningskrav så är istället ofta kraven på kompetens och erfarenhet höga. Här gäller det för länet att kunna ta till vara på de kompetenser som finns och förbättra matchningen mellan arbetsgivare som har ett rekryteringsbehov med arbetssökande. Det är även viktigt med riktad vägledning för utbildningar och vidareutbildningar varpå ett utökat samarbete mellan Arbetsförmedlingen, kommuner och näringslivet är av central betydelse för att se till att kompetensförsörjningen inom länet säkras.

Strukturarbetslöshet

I en del yrken är utbudet av arbetskraft mycket större än efterfrågan. Arbetslösheten har ökat under senare år i många av dessa yrken. Det gäller vissa yrken inom industrin där utbildningskraven inte är så höga samt en hel del andra yrken med låga utbildningskrav. En del av dem som inte får arbete i dessa yrken saknar gymnasial utbildning eller har en bristfällig utbildning i förhållande till de kompetenskrav som ställs i dag.

Dessa konjunkturellt hårt drabbade yrkesgrupper består även av arbetslösa som inte fick ett arbete under den förra högkonjunkturen. Personer som söker arbete inom sådana yrken kallas ofta strukturarbetslösa. Gruppen av strukturarbetslösa fylls dessutom på av ungdomar som inte har fullständig gymnasieutbildning och av utrikes födda med

kort utbildning. Dessutom riskerar många av dem som förs över från Försäkringskassan till Arbetsförmedlingen att hamna i gruppen strukturarbetslösa. Det finns därför en stor risk att den strukturella arbetslösheten ligger kvar på en hög nivå. Det är viktigt att stärka dessa personers möjligheter att få ett arbete genom arbetsmarknadspolitiska insatser så att strukturarbetslösheten kan minska.

Bilagor

Bilaga 1. Metod och urval

Historia och syfte

Arbetsförmedlingen har gjort prognoser sedan 1960-talet. Den nuvarande metodiken infördes i mitten av 1990-talet. Samtidigt infördes ett enhetligt intervjuformulär. Sedan dess har intervjuformuläret utvecklats och antalet frågor har blivit fler.

Syftet med prognosarbetet är att ge Arbetsförmedlingen detaljerad kunskap om läget och framtidsutsikterna på arbetsmarknaden, vilket är viktigt för förmedlingens arbete med vägledning. Prognosarbetet stödjer på så sätt Arbetsförmedlingens kärnuppgift som är att matcha arbets sökande mot arbetsgivarnas rekryteringsbehov. Det sammanställda materialet är också ett viktigt underlag för planeringen av verksamheten på såväl lokal som central nivå. Ytterligare ett viktigt syfte med Arbetsförmedlingens prognoser är att informera och påverka externa aktörer. Arbetsförmedlingen publicerar en nationell och 21 regionala prognoser två gånger per år, i juni och december.

Metod och undersökningens genomförande

Arbetsförmedlingens prognoser baseras på intervjuer med ett mycket stort antal privata och offentliga arbetsgivare. Intervjuerna görs av arbetsförmedlare och svaren inhämtas genom samtal med arbetsgivarna vid ett besök eller per telefon. Motivet till detta arbetssätt är att den ansvarige arbetsförmedlaren ska ha möjlighet att ställa följdfrågor, bland annat för att minska risken för missförstånd kring frågornas syfte och innehåll.

Frågorna handlar bland annat om arbetsgivarnas bedömningar om efterfrågan på varor och tjänster. Vidare ställs frågor om företagets kapacitetsutnyttjande, antal anställda, rekryteringsbehov, bristyrken samt löneutveckling. På motsvarande sätt får de offentliga arbetsgivarna frågor om utvecklingen för sin verksamhet samt om eventuell övertalighet. Uppgifterna inhämtas under sekretesskydd enligt SFS 2009:400 (Offentlighets- och sekretesslagen) 28 kap 12§. Arbetsgivarna har ingen juridiskt bindande skyldighet att delta i Arbetsförmedlingens undersökning.

Resultaten av intervjuundersökningen utgör den viktigaste källan till prognosbedömningarna. En analys och sannolikhetsbedömning av svaren görs dock även med hjälp av annan statistik och med hänsyn till andra faktorer som påverkar utvecklingen på arbetsmarknaden.

Urval och svarsfrekvenser

Basen för Arbetsförmedlingens prognoser är intervjuer med ett representativt urval av arbetsställen^[3] hämtade från Statistiska centralbyråns (SCB) företagsregister. Från och

---

^[3] Med arbetsställe avses ett företags lokala arbetsplats.

med 2013 avser urvalen arbetsställen med minst fem anställda. För arbetsställen med fler än 100 anställda är undersökningen en totalundersökning. Urvalet är stratifierat utifrån näringsgren (enligt SNI 2007), arbetsställestorlek^[4] och region. Samma urval används normalt i ett år (två prognostillfällen) innan det byts ut mot ett nytt. Urvalet är anslutet till SCB:s Samu-system.

För att vara en urvalsundersökning är antalet intervjuade arbetsställen stort vilket gör att tillförlitligheten totalt sett bedöms som god. I den senaste undersökningen ingick 159 arbetsställen inom det privata näringslivet i Gotlands län och svarsfrekvensen blev 99,4 procent. Det sker även intervjuer med representanter för olika verksamhetsområden i landets samtliga kommuner och landsting samt med ett antal statliga arbetsgivare. I den senaste undersökningen ingick 17 offentliga arbetsgivare i urvalet i Gotlands län och svarsfrekvensen uppgick till 100 procent.

---

^[4] Urvalet är fördelat på följande storleksklasser: 5-9, 10-19, 20-49, 50-99 samt 100- anställda.

Bilaga 2. Definitioner

Arbetsförmedlingens efterfrågeindikator för näringslivet

Arbetsförmedlingens efterfrågeindikator visar arbetsgivarnas bedömningar av hur efterfrågeläget kommer att utvecklas under de kommande 6 månaderna. Indikatorn bygger på underlag från Arbetsförmedlingens intervjuundersökning och presenteras för det privata näringslivet. Värdet 100 motsvarar det historiska genomsnittet, och indikerar därmed ett normalt förväntningsläge. Värden över 100 visar ett starkare förväntningsläge än normalt och värden över 110 ett mycket starkare förväntningsläge än normalt. På motsvarande sätt visar värden under 100 ett svagare förväntningsläge än normalt och värden under 90 ett mycket svagare förväntningsläge än normalt.

Nettotal

Nettotalen är ett mått på arbetsgivarnas förväntningsläge. Talen beräknas som den andel arbetsställen som bedömer att efterfrågan på deras varor och tjänster kommer att öka minus den andel arbetsställen som bedömer att efterfrågan kommer att minska.

Inskrivna arbetslösa

Inskrivna arbetslösa är summan av öppet arbetslösa och deltagare i program med aktivitetsstöd. Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik tillhör inte Sveriges officiella statistik. Den officiella arbetslöshetsstatistiken redovisas av Statistiska centralbyrån (SCB) i deras Arbetskraftsundersökning (AKU).

Registerbaserad arbetskraft

Den registerbaserade arbetskraften utgörs av:

1. Den förvärvsarbetande nattbefolkningen (enligt SCB:s Registerbaserade arbetsmarknadsstatistik, RAMS).
2. Öppet arbetslösa (inskrivna på Arbetsförmedlingen).
3. Personer i program med aktivitetsstöd (inskrivna på Arbetsförmedlingen).

Den registerbaserade arbetskraften används för att redovisa andelen arbetslösa i Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik. Samtliga uppgifter avser åldersgruppen 16-64 år.

Arbetsmarknadsutsikterna för Gotlands län är en del av Arbetsförmedlingens prognosarbete. På vår webbplats www.arbetsformedlingen.se/prognoser hittar du arbetsmarknadsutsikter för alla län samt för landet som helhet.

Om du är intresserad av mer information om framtidsutsikterna för ett speciellt yrke rekommenderar vi vår webbaserade vägledningstjänst *Yrkeskompassen*, som uppdateras två gånger per år. Se www.arbetsformedlingen.se/yrkeskompassen. Här beskrivs jobbmöjligheterna under det närmaste året för nära 200 yrken i samtliga län. Dessa täcker tillsammans 80 procent av arbetsmarknaden. I rapporten *Var finns jobben?* presenteras en sammanfattning av yrkesprognoserna per yrkesområde på riksnivå.

Prognosmaterialet är fritt att användas och får citeras med källhänvisning.

Nästa arbetsmarknadsprognos presenteras i juni 2018.

Fakta om prognosen

Arbetsmarknadsutsikterna för Gotlands län är en del av Arbetsförmedlingens prognosarbete.

På vår webbplats arbetsformedlingen.se/prognoser kan du läsa mer om vårt prognosarbete. Där hittar du även arbetsmarknadsutsikter för alla län och för landet som helhet.

Om du är intresserad av mer information om framtidsutsikterna för ett speciellt yrke rekommenderar vi vår webbapplikation *Yrkeskompassen*. Se arbetsformedlingen.se/yrkeskompassen. Där beskriver vi jobbmöjligheterna det närmaste året för nära 200 yrken. Dessa yrken täcker tillsammans cirka 80 procent av arbetsmarknaden. För drygt hälften av yrkena bedöms även jobbmöjligheterna under de närmaste fem och tio åren.

I rapporten *Var finns jobben?* presenteras en sammanfattning av yrkesprognoserna per yrkesområde på riksnivå. I broschyren *Jobbmöjligheter*, som publiceras länsvis, presenteras yrkesprognoser på regional nivå.

Nästa arbetsmarknadsprognos presenteras i juni 2018.